

EBA/GL/2017/11

21/03/2018

Насоки

относно вътрешното управление

1. Спазване на насоките задълженията за докладване

Статут на насоките

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 . Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са дефинирани в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за отчетност

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 21/05/2018 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, в противен случай - за причините за неспазване. При липса на уведомление в този срок ЕБО счита, че компетентните органи не спазват изискването за отчетност. Уведомленията трябва да се изпратят чрез подаване на формата, намираща се на уебсайта на ЕБО, на адрес compliance@eba.europa.eu, като се посочи референтен номер 'EBA/GL/2017/11'. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването трябва също да се отчита пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

2. Предмет, обхват и определения

Предмет

5. Настоящите насоки определят правилата, процесите и механизмите за вътрешно управление, които кредитните институции и инвестиционните посредници трябва да приложат в съответствие с член 74, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС¹, за да осигурят ефективно и разумно управление на институцията.

Адресати

6. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи по смисъла на член 4, параграф 1, точка 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013², включително Европейската централна банка във връзка със задачите, възложени ѝ съгласно Регламент (ЕС) № 1024/2013, и за институциите, посочени в член 4, параграф 1, точка 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Обхват на прилагане

7. Настоящите насоки се прилагат по отношение на правилата за управление на институциите, включително тяхната организационна структура и съответните нива на отговорност, процеси за установяване, управление, наблюдение и докладване на рисковете, на които са изложени или могат да бъдат изложени, и рамката за вътрешен контрол.
8. Насоките са предназначени да обхванат всички съществуващи структури на управление и не приоритизират нито една конкретна структура. Насоките не променят общото разпределение на компетенциите съгласно националното законодателство в областта на търговското право. Следователно, те следва да се прилагат независимо от използваната структура на управление (едностепенна и/или двустепенна и/или друга структура) в държавите членки. Ръководният орган, съгласно определението в член 3, параграф 1, точки 7 и 8 от Директива 2013/36/ЕС, следва да се разбира като орган, който има управленски (изпълнителни) и надзорни (неизпълнителни) функции³.

¹ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО, (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

² Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1—337).

³ Вж. също съображение 56 от Директива 2013/36/ЕС.

9. Термините „ръководен орган с управленска функция“ и „ръководен орган с надзорна функция“ се използват в настоящите насоки, без да се отнасят до конкретна структура на управление, а позоваванията на управленската (изпълнителната) или надзорната (неизпълнителната) функция следва да се разбират като отнасящи се до органите или членовете на ръководния орган, които отговарят за тази функция съгласно националното законодателство. Когато прилагат тези насоки, компетентните органи следва да вземат предвид националното законодателство в областта на търговското право и да посочат, ако е необходимо, за кой орган или членове на ръководния орган следва да се прилагат тези функции.
10. В държавите членки, в които ръководният орган делегира, частично или изцяло, изпълнителните функции на дадено лице или на вътрешен изпълнителен орган (напр. главен изпълнителен директор, управленски екип или изпълнителен комитет), лицата, които изпълняват тези изпълнителни функции въз основа на това делегиране, следва да се разбират като съставляващи управленската функция на ръководния орган. За целите на настоящите насоки, всяко позоваване на ръководния орган с управленска функция следва да се разбира като включващо и членовете на изпълнителния орган или главния изпълнителен директор, както са определени в настоящите насоки, дори и да не са били предложени или назначени като официални членове на ръководния орган или органи на институцията съгласно националното законодателство.
11. В държавите членки, в които определени отговорности се упражняват пряко от акционери, членове или собственици на институцията, а не от ръководния орган, институциите следва да гарантират, че тези отговорности и свързаните с тях решения са в съответствие, доколкото е възможно, с насоките, приложими за ръководния орган.
12. Използваните в настоящите насоки определения за главен изпълнителен директор, главен финансов директор или лице, заемащо ключова позиция, са чисто функционални и не са предназначени да налагат назначаването на тези служители или създаването на такива позиции, освен ако това не е предвидено в съответното законодателство на ЕС или националното законодателство.
13. Институциите следва да спазват, а компетентните органи — да гарантират, че институциите спазват настоящите насоки на индивидуална, подконсолидирана и консолидирана основа, в съответствие с нивото на прилагане, посочено в член 109 от Директива 2013/36/ЕС.

Определения

14. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Директива 2013/36/ЕС, имат същото значение в насоките. В допълнение, за целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:

Рисков апетит	означава общото ниво и видовете риск, които институцията е готова да поеме в рамките на своя капацитет за поемане на риск, в съответствие със своя бизнес модел, за да постигне стратегическите си цели.
Капацитет за поемане на риск	означава максималното ниво на риск, което институцията е в състояние да поеме предвид капиталовата ѝ база, способностите ѝ за управление и контрол на риска и регулаторните ограничения.
Култура на поемане на риск	означава нормите, нагласите и поведението на дадена институция, които са свързани с познания по отношение на риска, поемането и управлението на риска, както и контролните механизми, които формират решенията относно рисковете. Културата на поемане на риск влияе върху решенията на ръководството и служителите в ежедневните им дейности и оказва влияние върху рисковете, които те поемат.
Институции	означава кредитни институции и инвестиционни посредници съгласно определението в член 4, параграф 1, съответно точки 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013.
Персонал	означава всички служители на дадена институция и включените в нейния обхват на консолидация дъщерни предприятия, включително дъщерни предприятия, спрямо които не се прилагат разпоредбите на Директива 2013/36/ЕС, и всички членове на ръководния орган с управленска функция и надзорна функция.
Главен изпълнителен директор (CEO)	означава лицето, което отговаря за управлението и координирането на цялостната дейност на дадена институция.
Главен финансов директор (CFO)	означава лицето, което носи цялостната отговорност за управлението на всяка от следните дейности: управление на финансови ресурси, финансово планиране и финансова отчетност.
Ръководители на функциите за вътрешен контрол	означава лицата на най-високо ниво в йерархията, които отговарят за ефективното управление на ежедневното изпълнение на независимите функции по управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит.
Лица, заемащи ключови позиции	означава лица, които имат значително влияние върху ръководството на институцията, но които не са членове на ръководния орган и не са главният изпълнителен директор. Това включва ръководителите на функциите за вътрешен контрол и главния финансов директор, когато не са членове на ръководния орган, и други лица, заемащи ключови позиции,

когато е установено от институциите на базата на рисково базиран подход.

Други лица, заемащи ключови позиции, могат да бъдат ръководители на значими бизнес линии, клонове в Европейското икономическо пространство/Европейската асоциация за свободна търговия, дъщерни предприятия в трети държави и други вътрешни функции.

Пруденциална консолидация	означава прилагането на пруденциалните правила, определени в Директива 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 575/2013 на консолидирана или подконсолидирана основа, в съответствие с първа част, дял II, глава 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Пруденциалната консолидация включва всички дъщерни предприятия, които са институции или финансови институции, както е определено в член 4, параграфи 3 и 26, съответно, на Регламент (ЕС) № 575/2013, и може да включва също предприятия за спомагателни услуги, както е определено в член 4, параграф 18 от същия регламент, установени в ЕС и извън него.
Консолидираща институция	означава институция, която е задължена да спазва пруденциалните изисквания въз основа на консолидационното си състояние, в съответствие с първа част, дял II, глава 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013.
Значими институции	означава институциите, посочени в член 131 от Директива 2013/36/ЕС (глобални системно значими институции (Г-СЗИ) и други системно значими институции (Д-СЗИ)), и, ако е уместно, други институции, определени от компетентния орган или националното законодателство, въз основа на оценка на големината и вътрешната организация на институциите, и естеството, обхвата и сложността на техните дейности.
Институция по ДКИ, чиито ценни книжа се търгуват на регулиран пазар	означава институции, чиито финансови инструменти са допуснати до търговия на регулиран пазар или на многостранна система за търговия, както е определено в член 4, параграфи 21 и 22 от Директива 2014/65/ЕС, в една или повече държави членки ⁴ .
Акционер	означава лице, което притежава акции в институция или, в зависимост от правната форма на съответната институция, други собственици или членове на институцията.
Директорска длъжност	означава позиция като член на ръководния орган на дадена институция или друго юридическо лице.

⁴ Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

3. Въвеждане

Дата на прилагане

15. Настоящите насоки се прилагат от 30 юни 2018 г.

Отмяна

16. Насоките на ЕБО относно вътрешното управление (GL 44) от 27 септември 2011 г. се отменят, считано от 30 юни 2018 г.

4. Насоки

Дял I — Пропорционалност

17. Принципът на пропорционалност, заложен в член 74, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, има за цел да гарантира, че правилата за вътрешно управление са в съответствие с индивидуалния рисков профил и бизнес модел на институцията, така че целите на регулаторните изисквания да бъдат постигнати по ефективен начин.
18. Когато разработват и въвеждат правила за вътрешно управление, институциите следва да вземат предвид своя размер и вътрешна организация, както и естеството, мащаба и сложността на своите дейности. Значимите институции следва да разполагат с по-усъвършенствани правила за управление, а малките и не толкова сложни институции могат да въведат по-опростени правила за управление.
19. За целите на прилагането на принципа на пропорционалност и с цел да се осигури подходящо прилагане на изискванията, следните критерии трябва да бъдат взети под внимание от страна на институциите и компетентните органи:
 - а. размерът, изразен чрез балансовото число на институцията и включените в обхвата на нейната пруденциална консолидация дъщерни предприятия;
 - б. географското присъствие на институцията и размера на нейните операции в рамките на всяка юрисдикция;
 - в. правната форма на институцията, включително дали институцията е част от група и ако това е така, оценката на пропорционалността за групата;
 - г. дали ценните книжа на институцията се търгуват на регулиран пазар или не;
 - д. дали институцията има разрешение да използва вътрешни модели за измерване на капиталови изисквания (напр. вътрешнорейтингов подход);
 - е. видът на разрешените дейности и услуги, извършвани от институцията (вж. също приложение 1 към Директива 2013/36/ЕС и приложение 1 към Директива 2014/65/ЕС);
 - ж. основният бизнес модел и стратегия; естеството и сложността на стопанската дейност и организационната структура на институцията;
20. стратегията по отношение на риска, рисковият апетит и действителният рисков профил на институцията, като се вземе предвид също резултата от оценките на

капитала и ликвидността като част от процедурите по процеса за надзорен преглед и оценка (ПНПО);

- и. собствеността и структурата на финансиране на институцията;
- й. видовете клиенти (напр. на дребно, корпоративни, институционални, малки предприятия, публични субекти) и сложността на продуктите или договорите;
- к. възложените на външни изпълнители дейности и канали за разпространение; и
- л. съществуващите системи за информационни технологии (ИТ), вкл. системи за осигуряване на непрекъснатост и възлагане на дейности на външни изпълнители в тази област.

Дял II — Роля и състав на ръководния орган и комитетите

1 Роля и отговорности на ръководния орган

- 20. В съответствие с член 88, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС ръководният орган трябва да носи крайната и цялата отговорност за институцията и да определя, упражнява контрол и носи отговорност за прилагането на правилата за вътрешно управление в институцията, което гарантира нейното ефективно и разумно управление.
- 21. Задълженията на ръководния орган следва да бъдат ясно определени, като се прави разграничение между задълженията на управленската (изпълнителната) функция и надзорната (неизпълнителната) функция. Отговорностите и задълженията на ръководния орган следва да бъдат описани в писмен документ и да са надлежно одобрени от ръководния орган.
- 22. Всички членове на ръководния орган следва да бъдат напълно запознати със структурата и отговорностите на ръководния орган, както и с разделението на задачите между различните звена на ръководния орган и неговите комитети. С цел да се разполага с подходящи механизми за контрол и противодействие, вземането на решения не трябва да бъде доминирано от един член или от малка подгрупа членове. Надзорната и управленската функция на ръководния орган следва да си взаимодействат ефективно. Двете функции следва да предоставят една на друга достатъчно информация, която да им позволява да изпълняват съответните си роли.
- 23. Отговорностите на ръководния орган следва да включват определяне, одобряване и контролиране прилагането на:
 - а. цялостната бизнес стратегия и ключовите политики на институцията в приложимата правна и регулаторна рамка, като се отчитат дългосрочните финансови интереси и платежоспособността на институцията;

- б. цялостната стратегия за риска, включително рисковия апетит на институцията и нейната рамка и мерки за управление на риска, за да се гарантира, че ръководният орган отделя достатъчно време за проблемите, свързани с риска;
- в. адекватно и ефективно вътрешно управление и рамка за вътрешен контрол, която включва ясна организационна структура и добре функциониращи независими звена за вътрешно управление на риска, нормативно съответствие и одит, които имат необходимите правомощия, статут и ресурси, за да изпълняват своите функции;
- г. размера, вида и разпределението на вътрешния и регулаторния капитал, за да обхванат адекватно рисковете на институцията;
- д. цели за управление на ликвидността на институцията;
- е. политика за възнаграждения, която да е в съответствие с принципите за възнагражденията, предвидени в членове 92—95 от Директива 2013/36/ЕС и Насоките на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията съгласно член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС⁵;
- ж. правила, целящи да гарантират, че индивидуалните и колективните оценки на пригодността на ръководния орган се извършват ефективно, че съставът и планирането на приемствеността на ръководния орган са подходящи и че ръководният орган изпълнява функциите си ефективно⁶;
- з. подбор и процедура за извършване на оценка на пригодността за лица, заемащи ключови позиции⁷;
- и. правила, целящи да гарантират вътрешното функциониране на всеки комитет на ръководния орган, когато бъде създаден, които предоставят подробна информация за:
 - i. ролята, състава и задачите на всеки от тях;
 - ii. подходящ информационен поток, включващ документацията относно препоръките и заключенията, и нивата за докладване между всеки комитет и ръководния орган, компетентните органи и други страни;

⁵ Насоки на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията съгласно член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС и оповестявания, съгласно член 450 от Регламент (ЕС) № 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

⁶ Вж. също Съвместни насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

⁷ Вж. също Съвместни насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

- й. култура на поемане на риск в съответствие с раздел 9 от настоящите насоки, която се отнася до осведомеността за риска и поведението по отношение поемането на риск на институцията;
 - к. корпоративна култура и ценности в съответствие с раздел 10, които насърчават отговорно и етично поведение, включващи кодекс за поведение или подобен инструмент;
 - л. политика по отношение на конфликти на интереси на институционално равнище, в съответствие с раздел 11, и за персонала в съответствие с раздел 12; и
 - м. правила, целящи да гарантират надеждността на системите за счетоводна и финансова отчетност, включително гарантиращи финансовия и оперативен контрол и спазването на правните изисквания и съответните стандарти.
24. Ръководният орган трябва да осъществява контрол върху процеса на оповестяване и комуникация с външни заинтересовани страни и компетентни органи.
25. Всички членове на ръководния орган следва да бъдат информирани за цялостната дейност, финансовото състояние и състоянието на институцията по отношение на риска, като се има предвид икономическата среда, както и за взетите решения, които оказват значително въздействие върху дейността на институцията.
26. Член на ръководния орган може да бъде отговорен за упражняването на вътрешен контрол по смисъла на дял V, раздел 19.1, при условие че членът не разполага с други мандати, които биха изложили на риск неговата дейност, свързана с вътрешния контрол и независимостта на функциите за вътрешен контрол.
27. Ръководният орган следва да наблюдава, да извършва периодични прегледи и да отстранява всички слабости, които са установени по отношение прилагането на процеси, стратегии и политики във връзка с отговорностите, посочени в точки 23 и 24. Рамката за вътрешно управление и нейното прилагане следва да се преразглежда и актуализират периодично, като се взема предвид принципа на пропорционалност, както е обяснено допълнително в дял I. Когато съществени промени оказват влияние върху институцията, следва да се извършва по-задълбочен преглед.

2 Управленска функция на ръководния орган

28. Ръководният орган с управленска функция следва да участва активно в дейността на институцията и да взема разумни и информирани решения.
29. Ръководният орган с управленска функция следва да отговаря за прилагането на стратегиите, определени от ръководния орган, и да обсъжда редовно изпълнението и целесъобразността на тези стратегии с ръководния орган с надзорна функция. Оперативното изпълнение може да бъде извършвано от ръководството на институцията.

30. Ръководният орган с управленска функция следва да оспорва по конструктивен начин и да извършва критичен преглед на предложения, обяснения и информация, получени при упражняването на правомощията му за преценка и вземане на решения. Ръководният орган с управленска функция следва да докладва изчерпателно и да информира редовно и, ако е необходимо, без излишно забавяне ръководния орган с надзорна функция относно съответните елементи за оценката на дадена ситуация, рисковете и промените, които засягат или могат да засегнат институцията, например съществени решения за стопанската дейност и поети рискове, оценка на икономическата и стопанската среда на институцията, ликвидност и стабилна капиталова база, и оценка на нейната експозиция към съществен риск.

3 Надзорна функция на ръководния орган

31. Ролята на членовете на ръководния орган с надзорна функция следва да включва наблюдение и конструктивно оспорване на стратегията на институцията.
32. Без да се засяга националното законодателство, ръководният орган с надзорна функция следва да включва независими членове, както е предвидено в раздел 9.3 от Съвместните насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.
33. Без да се засягат отговорностите, възложени съгласно приложимото национално законодателство в областта на търговското право, ръководният орган с надзорна функция следва да:
- а. упражнява контрол и наблюдение на вземането на решения и действията на управленско ниво и да упражнява ефективен контрол над ръководния орган с управленска функция, включително контрол и внимателно следене на неговите индивидуални и колективни резултати и изпълнението на стратегията и целите на институцията;
 - б. оспорва по конструктивен начин и да извършва критичен преглед на предложения и информация, предоставени от членове на ръководния орган с управленска функция, както и на неговите решения;
 - в. като взема предвид принципа на пропорционалност, изложен в дял I, следва да изпълнява по подходящ начин задълженията и ролята на комитет по риска, комитет по възнагражденията и комитет за подбор, когато не са създадени такива комитети;
 - г. гарантира и оценява периодично ефективността на рамката за вътрешно управление на институцията, и да предприема подходящи мерки за отстраняване на всички установени слабости;

- д. контролира и следи дали стратегическите цели, организационната структура и стратегията по отношение на риска на институцията, включително нейния рисков апетит и рамката за управление на риска, както и другите политики (напр. политиката за възнаграждения) и рамката за оповестяване на информация се изпълняват съгласувано;
- е. наблюдава дали културата на поемане на риск на институцията се прилага последователно;
- ж. контролира изпълнението и поддържането на кодекс за поведение или подобни и ефективни политики, с цел установяване, управление и смекчаване на съпътстващите и потенциалните конфликти на интереси;
- з. контролира надеждността на финансовата информация и отчетност, както и рамката за вътрешен контрол, включваща ефективна и надеждна рамка за управление на риска;
- и. гарантира, че ръководителите на функциите за вътрешен контрол са в състояние да действат самостоятелно и, независимо от задължението да представят доклад на други вътрешни органи, бизнес линии или служби, могат да изразяват притесненията си и да предупреждават пряко ръководния орган с надзорна функция, при необходимост, когато неблагоприятното развитие на даден риск засяга или може да засегне институцията; и
- й. контролира прилагането на плана за вътрешен одит, след предварителна намеса от страна на комитетите по риска и одитния комитет, когато са създадени такива.

4 Роля на председателя на ръководния орган

- 34. Председателят на ръководния орган следва да ръководи ръководния орган, да допринася за ефикасния обмен на информация в ръководния орган и между ръководния орган и комитетите към него, ако има такива, и да носи отговорност за неговото ефективно цялостно функциониране.
- 35. Председателят следва да насърчава и стимулира открита и критична дискусия и да гарантира, че в рамките на процеса за вземане на решения могат да се изразяват и обсъждат различни гледни точки.
- 36. Като общ принцип, председателят на ръководния орган следва да бъде член без изпълнителни функции. Когато на председателя е разрешено да поема изпълнителни функции, институцията следва да разполага с мерки за смекчаване на евентуалните неблагоприятни ефекти върху механизма за контрол и противодействие в институцията (напр. чрез определяне на водещ член на управителния съвет или висш независим член на управителния съвет, или чрез включването на повече членове без изпълнителни функции в рамките на ръководния орган с надзорна функция). По-специално, в

съответствие с член 88, параграф 1, буква д) от Директива 2013/36/ЕС, председателят на ръководния орган с надзорна функция на институцията не трябва да упражнява едновременно функциите на главен изпълнителен директор в същата институция, освен ако това не е обосновано от институцията и не е одобрено от компетентните органи.

37. Председателят следва да определя дневния ред на заседанията и да гарантира, че стратегическите въпроси се обсъждат с приоритет. Той или тя следва да гарантира, че ръководният орган взема разумни и информирани решения и че документите и информацията са получени своевременно преди заседанието.
38. Председателят на ръководния орган следва да допринася за ясното разпределение на задълженията между членовете на ръководния орган и за наличието на ефикасен обмен на информация между тях, за да се позволи на членовете на ръководния орган с надзорна функция да дадат своя конструктивен принос за дискусиите и да проведат разумно и информирано гласуване.

5 Комитети на ръководния орган с надзорна функция

5.1 Създаване на комитети

39. В съответствие с член 109, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС във връзка с член 76, параграф 3, член 88, параграф 2 и член 95, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС, всички институции, които сами по себе си са значими, предвид индивидуалното, подконсолидираното и консолидираното ниво, трябва да създадат комитети по риска, за подбор⁸ и по възнагражденията⁹, които да съветват ръководния орган с надзорна функция и да подготвят решенията, които трябва да бъдат взети от този орган. Не толкова значимите институции, включително когато попадат в обхвата на пруденциална консолидация на институцията, която е значима на подконсолидирано или консолидирано ниво, не са задължени да създават такива комитети.
40. Когато не е създаден комитет по риска или комитет за подбор, позоваванията в настоящите насоки на тези комитети следва да се разбират като приложими към ръководния орган с надзорна функция, като се вземе предвид принципа на пропорционалност, посочен в дял I.
41. Като вземат предвид критериите, изложени в дял I на настоящите насоки, институциите могат да създават други комитети (напр. комитети по етика, поведение и нормативно съответствие).

⁸ Вж. също Съвместни насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

⁹ Що се отнася до комитета по възнагражденията, направете справка с Насоките на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията.

42. Институциите следва да гарантират ясното разпределение на задълженията и задачите между специализираните комитети на ръководния орган.
43. Всеки комитет следва да има документиран мандат от ръководния орган с надзорна функция, който включва обхвата на неговите отговорности и установява подходящи работни процедури.
44. Комитетите следва да подпомагат надзорната функция в конкретни области и да улесняват разработването и прилагането на надеждна рамка за вътрешно управление. Делегирането на правомощия на комитетите по никакъв начин не освобождава ръководния орган с надзорна функция от колективно изпълнение на неговите задължения и отговорности.

5.2 Състав на комитетите¹⁰

45. Всички комитети следва да се председателстват от член на ръководния орган без изпълнителни функции, който е в състояние да упражнява обективна преценка.
46. Независимите членове¹¹ на ръководния орган с надзорна функция следва да участват активно в комитетите.
47. Когато в съответствие с Директива 2013/36/ЕС или националното законодателство следва да бъдат създадени комитети, те трябва да бъдат съставени най-малко от трима членове.
48. Като вземат предвид големината на ръководния орган и броя на независимите членове на ръководния орган с надзорна функция, институциите следва да гарантират, че комитетите не са съставени от същата група членове, която сформира друг комитет.
49. Институциите следва да обмислят възможни непредвидени ротации на председателите и членовете на комитетите, като вземат предвид специфичния опит, знания и умения, които са индивидуално или колективно необходими за тези комитети.
50. Комитетът по риска и комитетът за подбор следва да бъдат съставени от членове без изпълнителни функции на ръководния орган на съответната институция с надзорна функция. Одитният комитет следва да бъде съставен в съответствие с член 41 от Директива 2006/43/ЕО¹². Комитетът по възнагражденията следва да бъде съставен в

¹⁰ Настоящият раздел следва да се чете заедно със Съвместните насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

¹¹ Както е определено в раздел 9.3 от Съвместните насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

¹² Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕИО и

съответствие с раздел 2.4.1 от Насоките на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията¹³.

51. В Г-СЗИ и Д-СЗИ комитетът за подбор следва да включва мнозинство от членове, които са независими, и следва да се председателства от независим член. В другите значими институции, определени от компетентните органи или националното законодателство, комитетът за подбор следва да включва достатъчен брой членове, които са независими. Тези институции могат също да приемат като добра практика назначаването на независим председател на комитета за подбор.
52. Членовете на комитета за подбор следва да разполагат, поотделно и колективно, с необходимите знания, умения и експертен опит относно процеса на подбор и изискванията за пригодност.
53. В Г-СЗИ и Д-СЗИ комитетът по риска следва да включва мнозинство от членове, които са независими. В Г-СЗИ и Д-СЗИ председателят на комитета по риска следва да бъде независим член. В другите значими институции, определени от компетентните органи или националното законодателство, комитетът по риска следва да включва достатъчен брой членове, които са независими, и комитетът по риска следва да се председателства, когато е възможно, от независим член. Във всички институции председателят на комитета по риска не трябва да бъде нито председателят на ръководния орган, нито председателят на който и да е друг комитет.
54. Членовете на комитета по риска следва да разполагат, поотделно и колективно, с необходимите знания, умения и експертен опит относно практиките за управление и контрол на риска.

5.3 Процедури на комитетите

55. Комитетите следва да докладват редовно на ръководния орган с надзорна функция.
56. Комитетите следва да взаимодействат помежду си по подходящ начин. Без да се засяга точка 48, такова взаимодействие би могло да бъде под формата на кръстосано участие, така че председател или член на комитет може да бъде също член на друг комитет.
57. Членовете на комитетите следва да участват в открити и критични дискусии, по време на които различните гледни точки се обсъждат по конструктивен начин.
58. Комитетите следва също да документират дневния ред на заседанията на комитетите и техните основни резултати и заключения.

83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 87), последно изменена с Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г.

¹³ Насоки на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията съгласно член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, и оповестявания съгласно член 450 от Регламент (ЕС) № 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

59. Комитетът по риска и комитетът за подбор следва най-малко да:

- а. имат достъп до цялата относима информация и данни, които са необходими за изпълнението на тяхната роля, включително информация и данни от съответните корпоративни и контролни звена (напр. правни, финансови, човешки ресурси, информационни технологии, риск, нормативно съответствие, одит и т.н.);
- б. получават регулярни доклади, ad hoc информация, съобщения и становища от ръководителите на функциите за вътрешен контрол относно текущия рисков профил на институцията, нейните култура и ограничения по отношение на поемането на риск, както и относно всякакви съществени нарушения, които може да са възникнали, с подробна информация и препоръки за коригиращите мерки, които са предприети, ще бъдат предприети или са предложени за справяне с тях;
- в. извършват периодичен преглед и вземат решения относно съдържанието, формата и честотата на информацията за риска, която трябва да им бъде докладвана; и
- г. ако е необходимо, гарантират подходящо участие на функциите за вътрешен контрол и другите относими звена (човешки ресурси, правни, финансови) в рамките на съответните им области на компетентност и/или да потърсят съвет от външен експерт.

5.4 Роля на комитета по риска

60. Когато е създаден комитет по риска, той следва най-малко да:

- а. съветва и подпомага ръководния орган с надзорна функция по отношение на наблюдението на текущия и бъдещия рисков апетит и стратегията на институцията като цяло, като взема предвид всички видове рискове, за да гарантира, че те са в съответствие с бизнес стратегията, целите, корпоративната култура и ценности на институцията;
- б. подпомага ръководния орган с надзорна функция във връзка с контрола на изпълнението на стратегията за риска на институцията и на съответните ограничения;
- в. осъществява контрол върху изпълнението на стратегии за управление на капитала и ликвидността, както и за всички други съответни рискове на дадена институция, като например пазарни, кредитни, операционни рискове (вкл. правни и ИТ) и репутационни рискове, за да оцени тяхната адекватност спрямо одобрените рисков апетит и стратегия;
- г. предоставя на ръководния орган с надзорна функция препоръки относно необходимите корекции на стратегията за риска, произтичащи от, наред с

другото, промени в бизнес модела на институцията, развитието на пазара или препоръки, отправени от звеното за управление на риска;

- д. предоставя съвети относно назначаването на външни консултанти, които ръководният орган с надзорна функция може да реши да ангажира за съвет или подкрепа;
 - е. прави преглед на редица възможни сценарии, включително неблагоприятни сценарии, за да оцени как би реагирал рисковият профил на институцията на външни и вътрешни събития;
 - ж. следи за съгласуваност между всички съществени финансови продукти и услуги, които се предлагат на клиентите, и бизнес модела и стратегията за риска на институцията¹⁴. Комитетът по риска следва да оценява рисковете, свързани с предлаганите финансови продукти и услуги, и да взема под внимание съгласуването на цените, определени за продуктите и услугите, и печалбата, получена от тези продукти и услуги; и
- з. прави оценка на препоръките от вътрешни или външни одитори и предприема последващи действия относно подходящото прилагане на предприетите мерки.
61. Комитетът по риска следва да си сътрудничи с други комитети, чиито дейности могат да имат влияние върху стратегията за риска (напр. одитния комитет и комитета по възнагражденията), и да поддържа редовна комуникация със функциите за вътрешен контрол на институцията, по-специално със звеното за управление на риска.
62. Когато е създаден, комитетът по риска, без да се засягат задачите на комитета по възнагражденията, трябва да проверява дали стимулите, осигурени от политиките и практиките за определяне на възнагражденията, отчитат риска, капитала и ликвидността, както и вероятността и времето на постъпване на приходите на институцията.

5.5 Роля на одитния комитет

63. В съответствие с Директива 2006/43/ЕО¹⁵, когато бъде създаден одитен комитет, той следва, наред с другото, да:
- а. наблюдава ефективността на системата за вътрешен контрол на качеството на институцията и на системите за управление на риска и, ако е приложимо, на

¹⁴ Вж. също Насоки на ЕБО относно контрола на продукти и правилата за управление на банкови продукти на дребно, публикувани на http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1412678/EBA-GL-2015-18+Guidelines+on+product+oversight+and+Governance_BG.pdf/e1878c0a-c7e1-4a54-adcf-f469e3f9a860.

¹⁵ Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети, за изменение на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета и за отмяна на Директива 84/253/ЕИО на Съвета (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 87), последно изменена с Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г.

нейното звено за вътрешен одит, по отношение на финансовото отчитане на одитираната институция, без да нарушава неговата независимост;

- б. контролира създаването на счетоводни политики от страна на институцията;
- в. наблюдава процеса на финансово отчитане и предоставя препоръки, които да осигурят неговата цялост;
- г. проверява и наблюдава независимостта на задължителните одитори или одиторските дружества в съответствие с членове 22, 22а, 22б, 24а и 24б от Директива 2006/43/ЕС и член 6 от Регламент (ЕС) № 537/2014¹⁶, и по-специално целесъобразността на предоставянето на услуги, различни от одиторските, на одитираната институция, в съответствие с член 5 от посочения регламент;
- д. наблюдава задължителния одит на годишните и консолидираните финансови отчети, и по-специално неговото изпълнение, като взема предвид констатациите и заключенията на компетентния орган съгласно член 26, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 537/2014;
- е. отговаря за процедурата за избор на външен задължителен одитор/външни задължителни одитори или одиторско дружество/одиторски дружества и препоръчва за одобрение от компетентния орган на институцията тяхното назначаване (съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 537/2014, с изключение на случаите, когато се прилага член 16, параграф 8 от Регламент (ЕС) № 537/2014), обезщетяване и уволнение;
- ж. извършва преглед на обхвата на одита и честотата на задължителния одит на годишните или консолидираните счетоводни отчети;
- з. в съответствие с член 39, параграф 6, буква а) от Директива 2006/43/ЕО, информира административния или надзорния орган на одитираното предприятие за резултатите от задължителния одит и пояснява по какъв начин задължителният одит е допринесъл за достоверността на финансовото отчитане, както и ролята на одитния комитет в този процес; и
- и. получава и взема предвид одиторските доклади.

5.6 Обединени комитети

64. В съответствие с член 76, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС, компетентните органи могат да разрешат на институциите, които не се считат за значими, да обединят комитета

¹⁶ Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес и за отмяна на Решение 2005/909/ЕО на Комисията (ОВ L 158, 27.5.2014 г., стр. 77).

по риска и одитния комитет, когато са създадени такива, както е посочено в член 39 от Директива 2006/43/ЕО.

65. Когато комитетът по риска и комитетът за подбор са създадени в институции, които не се считат за значими, те могат да бъдат обединени. Ако това бъде направено, тези институции следва да документират причините защо са избрали да обединят комитетите и начина, по който този подход постига целите на комитетите.
66. Институциите следва по всяко време да гарантират, че членовете на обединения комитет притежават, поотделно и колективно, необходимите знания, умения и експертен опит, за да разбират напълно задълженията, които следва да бъдат изпълнявани от обединения комитет¹⁷.

Дял III — Рамка за управление

6 Организационна рамка и структура

6.1 Организационна рамка

67. Ръководният орган на дадена институция следва да осигури подходяща и прозрачна организационна и оперативна структура за институцията и да разполага с писмено описание за нея. Структурата следва да насърчава и демонстрира ефективното и разумно управление на институцията на индивидуално, подконсолидирано и консолидирано ниво. Ръководният орган следва да гарантира, че функциите за вътрешен контрол са независими от бизнес линиите, които контролират, включително че съществува адекватно разделение на задълженията, и че те разполагат с подходящи финансови и човешки ресурси, както и правомощия, за да изпълняват ефективно ролята си. Направленията за докладване и разпределението на отговорностите, по-специално сред лицата, заемащи ключови позиции, в рамките на дадена институция, следва да бъдат ясни, точно определени, последователни, изпълними и надлежно документирани. Документацията следва да се актуализира по подходящ начин.
68. Структурата на институцията не трябва да възпрепятства способността на ръководния орган да контролира и управлява ефективно рисковете, пред които е изправена институцията или групата, или способността на компетентния орган да упражнява ефективен надзор върху институцията.
69. Ръководният орган следва да преценява дали и по какъв начин същественият промени в структурата на групата (напр. създаване на нови дъщерни предприятия, сливания и придобивания, продажба или ликвидация на части от групата, или външни промени) оказват влияние върху стабилността на нейната организационна рамка. Когато се

¹⁷ Вж. също Съвместни насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

установят слабости, ръководният орган следва да извърши всички необходими корекции възможно най-бързо.

6.2 Опознай своята структура

70. Ръководният орган следва да познава изцяло и да разбира правната, организационната и оперативната структура на институцията („опознай своята структура“), както и да гарантира, че тя е в съответствие с одобрените ѝ стратегии за дейността и риска, както и рисковия ѝ апетит.
71. Ръководният орган следва да отговаря за одобряването на надеждни стратегии и политики за създаването на нови структури. Когато дадена институция създава много юридически лица в рамките на своята група, техният брой и, по-специално, взаимовръзките и трансакциите между тях не следва да затрудняват разработването на вътрешното ѝ управление и ефективното управление и контрол на рисковете на групата като цяло. Ръководният орган следва да гарантира, че структурата на дадена институция и, когато е приложимо, структурите в рамките на дадена група, като се вземат предвид критериите, описани в раздел 7, са ясни, ефикасни и прозрачни за персонала на институцията, нейните акционери и другите заинтересовани страни, както и за компетентния орган.
72. Ръководният орган следва да ръководи структурата на институцията, нейното развитие и ограничения и да гарантира, че структурата е оправдана и ефикасна и не води до необоснована или неподходяща усложненост.
73. Ръководният орган на консолидираща институция следва да разбира не само правната, организационната и оперативната структура на групата, но и целите и дейностите на различните субекти и връзките и отношенията между тях. Това включва разбиране на специфичните за групата операционни рискове и вътрешногруповите експозиции, както и на това по какъв начин финансирането, капиталът, ликвидността и рисковите профили на групата могат да бъдат засегнати при нормални и неблагоприятни обстоятелства. Ръководният орган следва да гарантира, че институцията е в състояние своевременно да представи информация относно групата по отношение на вида, характеристиките, организационната структура, структурата на собственост и стопанската дейност на всяко юридическо лице и че институциите в рамките на групата отговарят на всички изисквания за отчетност на индивидуална, подконсолидирана и консолидирана основа.
74. Ръководният орган на дадена консолидираща институция следва да гарантира, че различните субекти от групата (вкл. самата консолидираща институция) получават достатъчно информация, за да придобият ясна представа за общите цели, стратегии и рисков профил на групата и за това по какъв начин съответният субект от групата е включен в структурата и оперативното функциониране на групата. Тази информация и нейните изменения следва да бъдат документирани и предоставени на съответните звена, включително на ръководния орган, бизнес линиите и функциите за вътрешен

контрол. Членовете на ръководния орган на дадена консолидираща институция следва да се информират относно рисковете, произтичащи от структурата на групата, като вземат предвид критериите, посочени в раздел 7 от насоките. Това включва получаването на:

- а. информация за основни източници на риск;
- б. редовни доклади за оценка на цялостната структура на институцията и оценка на съответствието на дейностите на отделните субекти по отношение на одобрената стратегия на групата; и
- в. редовни доклади по въпроси, за които регулаторната рамка изисква съответствие на индивидуално, подконсолидирано и консолидирано ниво.

6.3 Сложни структури и нестандартни или непрозрачни дейности

75. Институциите следва да избягват създаването на сложни и потенциално непрозрачни структури. Когато вземат решения, институциите следва да отчитат резултатите от оценката на риска, извършена с цел да се установи дали тези структури могат да се използват за цел, свързана с изпиране на пари или други финансови престъпления, и съответните мерки за контрол и правна рамка¹⁸. За целта институциите следва да вземат предвид най-малко следното:

- а. степента, в която юрисдикцията, в която ще бъде създадена структурата, изпълнява ефективно европейските и международните стандарти за данъчна прозрачност, борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- б. степента, в която структурата изпълнява ясна икономическа и законна цел;
- в. степента, в която структурата може да се използва за укриване самоличността на крайния действителен собственик;
- г. степента, в която искането на клиента, което води до евентуалното създаване на дадена структура, дава повод за притеснение;
- д. дали структурата може да попречи на подходящия контрол от страна на ръководния орган на институцията или на способността на институцията да управлява свързания риск; и

¹⁸ За повече информация относно оценката на държавния риск и риска, свързан с отделни продукти и клиенти, институциите следва да се позовават и на окончателните (след като бъдат издадени) съвместни насоки за рисковите фактори: https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Guidelines%20on%20Risk%20Factors_BG_04-01-2018.pdf.

- е. дали структурата създава пречки за осъществяването на ефективен надзор от страна на компетентните органи.
76. Във всеки случай институциите не трябва да създават непрозрачни или ненужно сложни структури, които нямат ясна икономическа обосновка или правна цел или, ако институциите се опасяват, че тези структури могат да се използват за цел, свързана с финансови престъпления.
77. При създаването на подобни структури ръководният орган следва да е наясно с тях, тяхната цел и специфичните рискове, свързани с тях, и да гарантира, че функциите за вътрешен контрол участват по подходящ начин. Тези структури следва да бъдат одобрени и поддържани само ако целта им е ясно определена и разбрана и ако ръководният орган е убеден, че са идентифицирани всички съществени рискове, включително свързаните с репутацията, че всички рискове могат да се управляват ефективно и да бъдат правилно докладвани, както и че има осигурен ефективен контрол. Колкото по-сложни и непрозрачни са организационната и оперативната структура, и колкото по-големи са рисковете, толкова по-интензивен следва да бъде контролът на структурата.
78. Институциите следва да документират своите решения и да могат да ги обосноват пред компетентните органи.
79. Ръководният орган следва да гарантира, че се предприемат подходящи действия за избягване или смекчаване на рисковете от дейностите в рамките на тези структури. Това означава да се гарантира, че:
- а. институцията разполага с подходящи политики, процедури и документиране на процесите (напр. приложими лимити, изисквания за информация) за разглеждане, проверка на съответствието, одобрение и управление на риска, свързан с такива дейности, като се вземат под внимание последствията за организационната и оперативната структура на групата, нейния рисков профил и репутационния риск;
 - б. информацията относно тези дейности и рисковете, свързани с тях, е достъпна за консолидиращата институция и вътрешните и външните одитори, и се докладва на ръководния орган с надзорна функция и на компетентния орган, издал разрешението; и
 - в. институцията периодично оценява текущата нужда за поддържане на такива структури.
80. Тези структури и дейности, включително тяхното съответствие със законодателството и професионалните стандарти, следва да са обект на редовен преглед от звеното за вътрешен одит въз основа на рисков базирен подход.

81. Когато извършват нестандартни или непрозрачни дейности за клиенти (напр. подпомагане на клиенти при създаване на предприятия в офшорни зони, разработване на сложни структури, извършване на операции по финансиране за клиентите или предоставяне на попечителски услуги), които поставят вътрешното управление пред подобни предизвикателства и създават значими операционни и репутационни рискове, институциите следва да предприемат същите мерки за управление на риска като тези, които се предприемат за собствените дейности на институцията. По-специално институциите трябва да анализират причината, поради която даден клиент желае да създаде конкретна структура.

7 Организационна рамка в контекста на група

82. В съответствие с член 109, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, предприятията майки и дъщерните предприятия, обект на тази директива, следва да гарантират, че правилата, процесите и механизмите за управление са последователни и добре интегрирани на консолидирана и подконсолидирана основа. За целта предприятията майки и дъщерните предприятия, попадащи в обхвата на пруденциалната консолидация, следва да прилагат такива правила, процеси и механизми в дъщерните си предприятия, които не са обект на Директива 2013/36/ЕС, че да осигурят надеждни правила за управление на консолидирана и подконсолидирана основа. Компетентните звена в консолидиращата институция и нейните дъщерни предприятия следва да си взаимодействат и да обменят данни и информация, ако е уместно. Правилата, процесите и механизмите за управление следва да гарантират, че консолидиращата институция разполага с достатъчно данни и информация и може да оцени рисковия профил на групата, както е описано подробно в раздел 6.2.
83. Ръководният орган на дадено дъщерно предприятие, което е предмет на Директива 2013/36/ЕС, следва да приема и прилага на индивидуално ниво груповите политики за управление, установени на консолидирано или подконсолидирано ниво, по начин, който спазва всички специфични изисквания съгласно законодателството на ЕС и националното законодателство.
84. На консолидирано и подконсолидирано ниво консолидиращата институция следва да гарантира спазването на груповите политики за управление от всички институции и други субекти, включени в обхвата на пруденциалната консолидация, включително техните дъщерни предприятия, които не са обект на Директива 2013/36/ЕС. Когато прилага политики за управление, консолидиращата институция следва да гарантира, че съществуват надеждни правила за управление за всяко дъщерно предприятие, и да разгледа възможностите за въвеждане на конкретни правила, процеси и механизми, когато стопанските дейности не са организирани в отделни юридически лица, а в рамките на матрица от бизнес линии, която включва множество юридически лица.
85. Консолидиращата институция следва да вземе предвид интересите на всички свои дъщерни предприятия и начина, по който стратегиите и политиките допринасят за

интереса на всяко дъщерно предприятие и за интереса на групата като цяло в дългосрочен план.

86. Предприятията майки и техните дъщерни предприятия следва да гарантират, че институциите и субектите в рамките на групата отговарят на всички специфични изисквания във всяка съответна юрисдикция.
87. Консолидиращата институция следва да гарантира, че в дъщерните предприятия, установени в трети държави и включени в обхвата на пруденциалната консолидация, съществуват правила, процеси и механизми за управление, които са в съответствие с груповите политики за управление и спазват изискванията на членове 74—96 от Директива 2013/36/ЕС и настоящите насоки, доколкото това не противоречи на законите на третата държава.
88. Изискванията за управление на Директива 2013/36/ЕС и настоящите насоки се прилагат по отношение на институции, независимо от факта, че те може да са дъщерни предприятия на предприятие майка в трета държава. Когато дъщерно предприятие на предприятие майка от ЕС в трета държава е консолидираща институция, обхватът на пруденциалната консолидация не включва нивото на предприятието майка, намиращо се в трета държава, и други преки дъщерни предприятия на това предприятие майка. Консолидиращата институция следва да гарантира, че политиката за управлението в рамките на групата на институцията майка в трета държава е взета предвид в рамките на собствената ѝ политика за управление, доколкото това не противоречи на изискванията, определени съгласно съответното законодателство на ЕС, включително Директива 2013/36/ЕС и настоящите насоки.
89. При създаването на политики и документирането на правилата за управление, институциите следва да отчетат аспектите, изброени в приложение I на насоките. Въпреки че политиките и документацията могат да бъдат включени в отделни документи, институциите следва да разгледат възможността за комбинирането им или цитирането им в един документ, отнасящ се до рамката за управление.

8 Политика за възлагане на дейности на външни изпълнители¹⁹

90. Ръководният орган следва да одобрява, редовно да преразглежда и актуализира политиката за възлагане на дейности на външни изпълнители на дадена институция, като гарантира, че подходящите промени са приложени своевременно.

¹⁹ Настоящите насоки разглеждат само общата политика за възлагане на дейности на външни изпълнители. Специфични аспекти от въпроса за възлагането на дейности на външни изпълнители са разгледани в Насоките на Комитета на европейските банкови надзорници относно възлагането на дейности на външни изпълнители, които предстои да бъдат преразгледани. Те са достъпни на <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/internal-governance/guidelines-on-outsourcing>.

91. Политиката за възлагане на дейности на външни изпълнители следва да вземе предвид въздействието на възлагането на външни изпълнители върху дейността на институцията и рисковете, на които е изложена (напр. операционни рискове, включително правни и ИТ рискове; репутационен риск и риск от концентрация). Тази политика следва да включва правилата за докладване и наблюдение, които ще се прилагат от началото до края на споразумението за възлагане на дейности на външни изпълнители (вкл. изготвяне на проект за възлагането на дейности на външни изпълнители, сключване на договор с външен изпълнител, изпълнение на договора до неговото изтичане, планове за действие при извънредни ситуации и стратегии за прекратяване на споразумението). Институцията остава изцяло отговорна за всички услуги и дейности, възложени на външни изпълнители, както и за управленските решения, произтичащи от тях. Следователно политиката за възлагане на дейности на външни изпълнители следва да поясни, че възлагането на дейности на външни изпълнители не освобождава институцията от нейните регулаторни отговорности и задълженията ѝ към нейните клиенти.
92. В политиката следва да се посочи, че правилата за възлагане на дейности на външни изпълнители не трябва да затрудняват ефективния надзор на институцията, осъществяван на място или дистанционно, и не трябва да противоречат на каквито и да е било надзорни ограничения, отнасящи се до услуги и дейности. Политиката следва да обхваща и възлагането на дейности на външни изпълнители в рамките на групата (т.е. услуги, предоставяни от отделно юридическо лице в рамките на групата на дадена институция) и да взема предвид всички специфични за групата обстоятелства.
93. При подбора на значими външни доставчици на услуги или при възлагането на дейности на външни изпълнители политиката следва да изисква от институцията да вземе предвид дали доставчикът на услуги е въвел подходящи етични стандарти или кодекс за поведение.

Дял IV — Култура на поемане на риск и професионално поведение

9 Култура на поемане на риск

94. Разумната и последователна култура на поемане на риск следва да бъде основен елемент от ефективното управление на риска на институцията и да дава възможност на институциите да вземат разумни и информирани решения.
95. Институциите следва да разработят интегрирана и приложима в цялата институция култура на поемане на риск въз основа на пълното разбиране и цялостната представа за рисковете, пред които са изправени, и въз основа на начина, по който те се управляват, като се има предвид рисковия апетит на институцията.

96. Институциите следва да разработят култура на поемане на риск чрез политики, комуникация и обучение на персонала по отношение на дейностите, стратегията и рисковия профил на институцията и да адаптират комуникацията и обучението на служителите, така че да вземат предвид отговорностите на персонала във връзка с поемането на риск и управлението на риска.
97. Служителите следва да бъдат напълно наясно със своите отговорности, свързани с управлението на риска. Управлението на риска не трябва да се ограничава до специалистите по управление на риска или функциите за вътрешен контрол. Структурите, които са под контрола на ръководния орган, следва да носят основната отговорност за ежедневното управление на рисковете в съответствие с политиките, процедурите и механизмите за контрол на институцията, като вземат предвид рисковия апетит и капацитета на институцията за поемане на риск.
98. Устойчивата култура на поемане на риск следва да включва, но не е непременно ограничена до:
- а. нагласа, зададена от ръководството: ръководният орган следва да отговаря за определянето и разпространяването на основните ценности и очаквания на институцията. Поведението на нейните членове следва да отразява възприетите ценности. Ръководството на институциите, включително лицата, заемащи ключови позиции, следва да допринасят за предаването на основните ценности и очакванията на служителите в институцията. Служителите следва да действат в съответствие с всички приложими закони и подзаконови актове и своевременно да съобщават за наблюдавано неспазване на разпоредби в или извън рамките на институцията (напр. на компетентния орган чрез процеса за подаване на сигнали за нередности). Ръководният орган следва редовно да насърчава, наблюдава и оценява културата на поемане на риск на институцията; да взема предвид въздействието на културата на поемане на риск върху финансовата стабилност, рисковия профил и стабилното управление на институцията; и да прави промени, ако е необходимо.
 - б. отчетност: съответните служители на всички нива следва да познават и разбират основните ценности на институцията и, доколкото е необходимо за тяхната роля, нейния рисков апетит и капацитет за поемане на риск. Те следва да са в състояние да изпълняват своите функции и да бъдат наясно, че ще бъдат подведени под отговорност за действията си във връзка със склонността за поемане на риск на институцията.
 - в. ефективна комуникация и противопоставяне: разумната културата на поемане на риск следва да насърчава среда с открита комуникация и ефективно противопоставяне, в която процесите за вземане на решения насърчават широк спектър от гледни точки, да дава възможност за тестване на съществуващите практики, да стимулира конструктивно критично отношение сред служителите, и да насърчава създаването на условия за открита и конструктивна ангажираност в цялата организация.

- г. стимули: подходящите стимули следва да играят важна роля при съгласуването на склонността за поемане на рискове с рисковия профил на институцията и нейните дългосрочни интереси²⁰.

10 Корпоративни ценности и кодекс за поведение

99. Ръководният орган следва да разработва, приема, спазва и насърчава високи етични и професионални стандарти, като взема предвид специфичните нужди и характеристики на институцията, и да гарантира прилагането на тези стандарти (чрез кодекс за поведение или подобен инструмент). Той следва също така да следи за спазването на тези стандарти от страна на персонала. Ако е приложимо, ръководният орган може да приема и прилага стандартите на институцията, приложими за цялата група, или общите стандарти, публикувани от асоциации или други относими организации.
100. Прилаганите стандарти следва да са насочени към намаляване на рисковете, на които е изложена институцията, по-специално операционните и репутационните рискове, които могат да окажат значително отрицателно въздействие върху рентабилността и устойчивостта на институцията чрез глоби, разходи за съдебни спорове, ограничения, наложени от компетентните органи, други финансови и наказателни санкции, и загуба на стойността на търговската марка и доверието на потребителите.
101. Ръководният орган следва да има ясни и документираните политики за това как следва да се спазват тези стандарти. Тези политики следва да:
- а. напомнят, че всички дейности на институцията следва да се извършват в съответствие с приложимото законодателство и с корпоративните ценности на институцията;
 - б. насърчават осведоменост за рисковете чрез надеждна култура на поемане на риск в съответствие с раздел 9 от насоките, като предават очакванията на ръководния орган, че дейностите няма да преминат отвъд определения риск апетит и ограниченията, определени от институцията, както и съответните отговорности на персонала;
 - в. определят принципите и предоставят примери за приемливо и неприемливо поведение, свързани най-вече с финансови измами и нарушения, икономически и финансови престъпления (вкл. измама, изпиране на пари и антитръстови практики, финансови санкции, подкупи и корупция, манипулиране на пазара, неправомерни продажби и други нарушения на законите за защита на потребителите);

²⁰ Направете справка също в Насоките на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията съгласно член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, и оповестявания съгласно член 450 от Регламент (ЕС) № 575/2013 (EBA/GL/2015/22), които са достъпни на https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1504751/EBA-GL-2015-22+GLs+on+Sound+Remuneration+Policies_BG.pdf/d8c1a6c2-8d58-4cff-95fb-0bf8c4b1ba12.

- г. разясняват, че в допълнение към спазването на правните и регулаторните изисквания и вътрешните политики, от служителите се очаква да действат честно и почтено и да изпълняват своите задължения с необходимите умения, грижа и старание; и
- д. гарантират, че служителите са осведомени за възможните външни и вътрешни дисциплинарни действия, правни действия и санкции, които могат да бъдат приложени при некоректно и неприемливо поведение.

102. Институциите следва да наблюдават спазването на тези стандарти и да гарантират осведомеността на персонала, например като осигуряване на обучения. Институциите следва да определят звеното, което отговаря за нормативното съответствие и за оценката на нарушенията на кодекса за поведение или подобен инструмент, както и процедурата за справяне със случаите на неспазване на изискванията. Резултатите следва да се докладват периодично на ръководния орган.

11 Политика относно конфликтите на интереси на ниво институция

103. Ръководният орган следва да отговаря за изготвянето, одобряването и контрола върху прилагането и поддържането на ефективни политики с цел установяване, оценка, управление и смекчаване или предотвратяване на настоящи и потенциални конфликти на интереси на нивото на институцията, например в резултат на различните дейности и задачи на институцията, на различните институции в обхвата на пруденциалната консолидация, или на различните бизнес линии или единици в дадена институция, или по отношение на външните заинтересовани страни.
104. Институциите следва да предприемат в рамките на организационните и административните си договорености адекватни мерки за предотвратяване на конфликти на интереси, които биха могли да засегнат по неблагоприятен начин интересите на техните клиенти.
105. Мерките на институциите за управление или, ако е уместно, смекчаване на конфликтите на интереси следва да бъдат документираны и да включват, наред с другото:
- а. подходящо разделение на задълженията, напр. възлагане на дейностите, пораждащи конфликти при обработването на трансакции или при предоставянето на услуги, на различни лица, или възлагане на отговорностите, свързани с контрола и докладването на дейности, пораждащи конфликт на интереси, на различни лица;
 - б. създаване на информационни бариери, например чрез физическо разделяне на определени бизнес линии или единици; и

- в. създаване на подходящи процедури за трансакции със свързани лица, напр. изискване трансакциите да се извършват при справедливи пазарни условия.

12 Политика относно конфликтите на интереси за персонала²¹

106. Ръководният орган следва да отговаря за изготвянето, одобрението и контрола върху прилагането и поддържането на ефективни политики с цел установяване, оценка, управление и смекчаване или предотвратяване на настоящи и потенциални конфликти между интересите на институцията и частните интереси на служителите, включително на членовете на ръководния орган, които биха могли да окажат негативно влияние върху изпълнението на техните задължения и отговорности. Консолидиращата институция следва да разглежда интересите в рамките на политиката на групата относно конфликтите на интереси на консолидирана или подконсолидирана основа.
107. Политиката следва да има за цел да установява конфликти на интереси сред служителите, включително на интересите на най-близките членове на семействата им. Институциите следва да вземат предвид факта, че конфликти на интереси могат да възникнат не само от настоящи, но и от минали лични или професионални отношения. В случай че възникнат конфликти на интереси, институциите следва да оценят тяхната значимост, да вземат решение относно мерките за тяхното смекчаване и съответно да ги приложат.
108. По отношение на конфликтите на интереси, които могат да възникнат от отношения в миналото, институциите следва да определят подходящ срок, в който желаят служителите да докладват за такива конфликти на интереси, на основание на това, че те могат да окажат въздействие върху поведението на персонала и участието му в процеса на вземане на решения.
109. Политиката следва да обхваща най-малко следните ситуации или отношения, при които може да възникнат конфликти на интереси:
- а. икономически интереси (напр. акции, други права на собственост и членства, финансови холдинги и други икономически интереси в търговски клиенти, права върху интелектуалната собственост, заеми, предоставени от институцията на предприятие, притежавано от служител, членство в орган или собственост на даден орган или субект с несъвместими интереси);
 - б. лични или професионални отношения със собствениците на квалифицирано дялово участие в институцията;

²¹ Настоящият раздел следва да се чете заедно със Съвместните насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

- в. лични или професионални отношения с персонала на институцията или субектите, включени в обхвата на пруденциалната консолидация (напр. семейни връзки);
- г. друга трудова заетост и предишна заетост в последните години (напр. последните пет години);
- д. лични или професионални отношения със съответните външни заинтересовани страни (напр. отношения, които са свързани с доставчици на материали, консултанти или други доставчици на услуги); и
- е. политическо влияние или политически отношения.

110. Независимо от горното, институциите следва да вземат под внимание, че когато дадено лице е акционер в дадена институция или притежава частни сметки или ползва заеми или други услуги от дадена институция, това не следва да води до ситуация, при която се счита, че служителите имат конфликт на интереси, ако те са в рамките на подходящ минимален праг.

111. В политиката следва да се определят процесите за докладване и уведомяване на звеното, което е отговорно съгласно политиката. Служителите следва да имат задължението да оповестяват незабавно в рамките на институцията всеки въпрос, който може да доведе или вече е довел до конфликт на интереси.

112. Политиката следва да прави разграничение между конфликти на интереси, които продължават да съществуват и трябва да се управляват постоянно, и конфликти на интереси, които настъпват неочаквано, във връзка с еднократно събитие (напр. трансакция, избор на доставчик на услуги и т.н.) и обикновено могат да се овладеят чрез еднократна мярка. Във всички случаи интересът на институцията следва да бъде от основно значение за взетите решения.

113. Политиката следва да определя процедури, мерки, изисквания по отношение на документацията и отговорности за установяването и предотвратяването на конфликтите на интереси, за оценка на тяхната значимост и за вземане на мерки за смекчаване. Такива процедури, изисквания, отговорности и мерки следва да включват:

- а. възлагане на дейности или трансакции, пораждащи конфликти, на различни лица;
- б. предотвратяване на неуместно влияние върху определена дейност на институцията от служители, които имат активност извън институцията по отношение на същата дейност;
- в. определяне на отговорността на членовете на ръководния орган, за да се въздържат от гласуване по всеки въпрос, по който даден член има или може да

има конфликт на интереси, или когато обективността на члена или способността му да изпълнява задълженията си към институцията могат да бъдат компрометирани по друг начин;

- г. определяне на подходящи процедури за трансакции със свързани лица (институциите могат да разгледат, наред с другото, възможността да въведат изискване трансакциите да се извършват при справедливи пазарни условия, да изискат всички съответни процедури за вътрешен контрол да се прилагат изцяло за подобни трансакции, да изискват обвързващи съвети от независими членове на ръководния орган, да изискват одобрение от акционерите на повечето относими трансакции и ограничаване на експозицията по такива трансакции); и
- д. да не допускат членовете на ръководния орган да заемат директорски длъжности в конкурентни институции, освен ако те не са в институции, които принадлежат към една и съща институционална защитна схема, както е посочено в член 113, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 575/2013, кредитни институции, които са трайно свързани с централен орган, както е посочено в член 10 от Регламент (ЕС) № 575/2013, или институции в обхвата на пруденциалната консолидация.

114. Политиката следва да включва изрично риска от конфликти на интереси на нивото на ръководния орган и да предоставя достатъчно насоки относно установяването и управлението на конфликти на интереси, които могат да възпрепятстват способността на членовете на ръководния орган да вземат обективни и безпристрастни решения, които защитават в най-голяма степен интересите на институцията. Институциите следва да вземат предвид, че конфликтите на интереси могат да окажат въздействие върху независимостта на членовете на ръководния орган²².

115. Настоящите или потенциалните конфликти на интереси, които са били оповестени на отговорното звено в рамките на институцията, следва да бъдат оценени и управлявани по подходящ начин. В случай че бъде установен конфликт на интереси сред служителите, институцията следва да документира взетото решение, по-специално приемливостта на конфликта на интереси и свързаните с него рискове, както и ако конфликтът на интереси е приет, как е постигнато неговото смекчаване или отстраняване.

116. Всички настоящи и потенциални конфликти на интереси на ниво ръководен орган, индивидуално и колективно, следва да бъдат подходящо документиращи, съобщени на ръководния орган, а след това — да бъдат обсъдени, за тях да е взето решение и да са надлежно управлявани от ръководния орган.

13 Вътрешни процедури за предупреждение

117. Институциите следва да въведат и поддържат подходящи вътрешни политики и процедури за предупреждение, за да могат служителите да докладват за потенциални

²² Вж. също Съвместни насоки на ESMA и ЕБО относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС.

или настоящи нарушения на регулаторни или вътрешни изисквания, които включват, но без да се ограничават до, разпоредбите на Регламент (ЕС) № 575/2013 и националните разпоредби, с които се транспонира Директива 2013/36/ЕС, или на правилата за вътрешно управление чрез специално, независимо и автономно направление на докладване. Не е необходимо докладващите служители да разполагат с доказателства за дадено нарушение. Въпреки това те трябва да разполагат с достатъчна степен на сигурност, която да дава достатъчно основание за започване на разследване.

118. За да се избегне конфликт на интереси, следва да бъде възможно за служителите да докладват за нарушения извън стандартните линии за докладване (напр. чрез звеното, следящо за нормативното съответствие, звеното за вътрешен одит или независима вътрешна процедура за подаване на сигнали за нередности). Процедурите за предупреждение следва да гарантират защитата на личните данни както на лицето, което докладва нарушението, така и на физическото лице, за което се предполага, че е отговорно за нарушението, в съответствие с Директива 95/46/ЕО.
119. Процедурите за предупреждение следва да бъдат достъпни за всички служители в рамките на дадена институция.
120. Информацията, предоставена от служителите чрез процедурите за предупреждение, следва, ако е подходящо, да бъде предоставена на разположение на ръководния орган и на други отговорни звена, определени в рамките на вътрешната политика за предупреждение. Когато това се изисква от служител, който докладва за нарушение, информацията следва да се предостави анонимно на ръководния орган и другите отговорни звена. Институциите могат да осигурят също процедура за подаване на сигнали за нередности, която позволява информацията да бъде предадена анонимно.
121. Институциите следва да гарантират, че лицето, което докладва за нарушение, е подходящо защитено срещу евентуални отрицателни последици, напр. репресивни мерки, дискриминация или други форми на несправедливо отношение. Институцията следва да гарантира, че няма лица под контрола на институцията, които да участват в преследването на лице, което е докладвало за нарушение, и да предприеме подходящи мерки срещу лицата, които са отговорни за всякакво подобно преследване.
122. Когато са получени доклади за лица, за които след разследване не са установени доказателства оправдаващи предприемането на мерки срещу тях, институциите следва да защитят тези лица от всякакви отрицателни последици. Ако се предприемат мерки, институцията следва да ги предприеме по начин, който има за цел да защити съответното лице от неумишлени отрицателни последици, които надхвърлят целта на предприетата мярка.
123. По-специално вътрешните процедури за предупреждение следва да:
 - а. бъдат документирани (напр. ръководства за служители);

- б. осигуряват ясни правила, гарантиращи, че информацията относно докладването, докладваните лица и нарушението се третира при спазване на изискванията за поверителност в съответствие с Директива 95/46/ЕО, освен ако оповестяването не се изисква съгласно националното право в контекста на по-нататъшни разследвания или последващи съдебни производства;
- в. защитават служителите, които изразяват загриженост, от преследване, поради това, че те са оповестили нарушения, подлежащи на докладване;
- г. гарантират, че докладваните потенциални или настоящи нарушения са оценени и съобщени, включително, ако е уместно, на съответния компетентен орган или агенция за правоприлагане;
- д. гарантират, когато е възможно, че на служителите, които са изразили загриженост относно потенциални или настоящи нарушения, е предоставено потвърждение за получаването на информацията;
- е. осигурят проследяването на резултатите от дадено разследване на докладваното нарушение; и
- ж. осигурят подходящо водене на документация.

14 Докладване на нарушения на компетентните органи

124. Компетентните органи следва да създадат ефективни и надеждни механизми, с които да се даде възможност на служителите на институциите да докладват на компетентните органи за значими потенциални или настоящи нарушения на регулаторни изисквания, които включват, но без да се ограничават до, разпоредбите на Регламент (ЕС) № 575/2013 и националните разпоредби, с които се транспонира Директива 2013/36/ЕС. Тези механизми следва да включват най-малкото:

- а. специални процедури за получаването на доклади за нарушения и за предприемането на последващи действия, например специален отдел, единица или звено за подаване на сигнали за нередности;
- б. подходяща защита съгласно посоченото в раздел 13;
- в. защита на личните данни както на физическото лице, което докладва нарушението, така и на физическото лице, за което се предполага, че е отговорно за нарушението, в съответствие с Директива 95/46/ЕО; и
- г. ясни процедури, както е посочено в точка 123.

125. Без да се засяга възможността за докладване на нарушения чрез механизмите на компетентните органи, компетентните органи могат да насърчават служителите първо да се опитат да използват вътрешните процедури за предупреждение на тяхната институция.

Дял V — Рамка и механизми за вътрешен контрол

15 Рамка за вътрешен контрол

126. Институциите следва да развият и поддържат култура, която насърчава положително отношение към контрола на риска и нормативното съответствие в рамките на институцията, както и надеждна и всеобхватна рамка за вътрешен контрол. Съгласно тази рамка бизнес линиите на институциите следва да са отговорни за управлението на рисковете, които възникват при извършването на техните дейности, и да въведат контролни механизми, които имат за цел да осигурят спазване на вътрешните и външните изисквания. Като част от тази рамка институциите следва да разполагат с функции за вътрешен контрол с подходящи и достатъчни правомощия, статут и достъп до ръководния орган за изпълнението на техните цели, както и с рамка за управление на риска.

127. Рамката за вътрешен контрол на съответната институция следва да бъде адаптирана на индивидуална основа към специфичните особености на нейната дейност, нейната сложност и свързаните рискове, като се вземе предвид контекста на групата. Съответните институции трябва да организират обмена на необходимата информация по начин, който гарантира, че всеки ръководен орган, бизнес линия и вътрешна единица, включително всяка функция за вътрешен контрол, е в състояние да изпълнява своите задължения. Това означава например необходим обмен на подходяща информация между бизнес линиите и звеното, следящо за нормативното съответствие на ниво група, и между ръководителите на функциите за вътрешен контрол на ниво група и ръководния орган на институцията.

128. Рамката за вътрешен контрол следва да обхваща цялата организация, включително отговорностите и задачите на ръководния орган, и дейностите на всички бизнес линии и вътрешни единици, включително функциите за вътрешен контрол, възлагането на дейности на външни изпълнители и каналите за разпространение.

129. Рамката за вътрешен контрол на дадена институция следва да осигури:

- а. ефективни и ефикасни операции;
- б. разумно осъществяване на дейността;
- в. подходящо установяване, измерване и смекчаване на рисковете;

- г. надеждността на финансовата и нефинансовата информация, която е докладвана както вътрешно, така и външно;
- д. надеждни административни и счетоводни процедури; и
- е. спазване на законовите и подзаконовите актове, надзорните изисквания и прилаганите от институцията вътрешни политики, процедури, правила и решения.

16 Прилагане на рамка за вътрешен контрол

130. Ръководният орган следва да отговаря за установяването и наблюдението на адекватността и ефективността на рамката, процедурите и механизмите за вътрешен контрол и за контрола на всички бизнес линии и вътрешни единици, включително функциите за вътрешен контрол (напр. звената за управление на риска, вътрешен одит и звеното, следящо за нормативното съответствие). Институциите следва да създават, поддържат и редовно да актуализират подходящи писмени политики, механизми и процедури за вътрешен контрол, които следва да бъдат одобрени от ръководния орган.
131. Институцията следва да разполага с ясен, прозрачен и документиран процес за вземане на решения, както и ясно разпределение на отговорностите и правомощията в нейната рамка за вътрешен контрол, включително нейните бизнес линии, вътрешни единици и функции за вътрешен контрол.
132. Институциите следва да оповестят тези политики, механизми и процедури на всички служители, както и всеки път, когато бъдат направени съществени промени.
133. Когато прилагат рамката за вътрешен контрол, институциите следва да установят подходящо разделение на задълженията — например възлагане на дейностите, пораздащи конфликти, свързани с обработването на трансакции или при предоставянето на услуги, на различни лица, или възлагане на отговорностите, свързани с надзора и отговорностите за докладването на дейности, пораздащи конфликт на интереси, на различни лица — и да създадат информационни бариери, например чрез физическо разделяне на определени отдели.
134. Функциите за вътрешен контрол следва да проверяват дали политиките, механизмите и процедурите, определени в рамката за вътрешен контрол, се прилагат правилно в съответните им области на компетентност.
135. Функциите за вътрешен контрол следва редовно да представят на ръководния орган писмени доклади относно основните установени пропуски. Тези доклади следва да включват съответните рискове, оценка на въздействието, препоръките и коригиращите мерки, които трябва да бъдат предприети за всеки установен пропуск. Ръководният орган следва да предприеме последващи действия във връзка с констатациите на функциите за вътрешен контрол, своевременно и по ефективен начин, и да изиска

подходящи коригиращи действия. Следва да бъде създадена официална процедура за проследяване на констатациите и предприетите коригиращи мерки.

17 Рамка за управление на риска

136. Като част от общата рамка за вътрешен контрол институциите следва да имат цялостна рамка за управление на риска в отделната институция, която обхваща всички нейни бизнес линии и вътрешни единици, включително функциите за вътрешен контрол, основана изцяло на икономическата същност на всички нейни рискови експозиции. Рамката за управление на риска следва да е изградена по начин, който да позволява на институцията да взема напълно информирани решения относно поемането на рискове. Рамката за управление на риска следва да включва балансови и задбалансови рискове, както и настоящите и бъдещи рискове, на които институцията може да е изложена. Рисковете следва да се оценяват отдолу нагоре и отгоре надолу, в рамките на бизнес линиите и между тях, като се използва съгласувана терминология и съвместими методологии в цялата институция и на консолидирано или подконсолидирано ниво. Всички относими рискове следва да бъдат включени в рамката за управление на риска, като се отделя подходящо внимание както на финансовите, така и на нефинансовите рискове, включително кредитния, пазарния, ликвидния, операционния, ИТ, репутационния, правния, поведенческият, , риска от концентрация и риска, свързан с нормативното съответствие и стратегическият риск.
137. Рамката за управление на риска на дадена институция следва да включва политики, процедури, ограничения по отношение на риска и механизми за контрол на риска, които осигуряват подходящо, своевременно и непрекъснато установяване, измерване или оценка, наблюдение, управление, смекчаване и докладване на рисковете на ниво бизнес линия, на ниво институция и на консолидирано или подконсолидирано ниво.
138. Рамката за управление на риска на дадена институция следва да предоставя конкретни насоки относно прилагането на нейните стратегии. Тези насоки следва, когато е подходящо, да установят и поддържат вътрешни лимити, които съответстват на рисковия апетит на институцията и са съизмерими с нейното надеждно функциониране, финансово състояние, капиталова база и стратегически цели. Рисковият профил на дадена институция следва да се поддържа в рамките на тези установени лимити. Рамката за управление на риска следва да гарантира, че когато възникнат нарушения на лимитите по отношение на риска, съществува определен процес за тяхното съобщаване и за справянето с тях, придружен от подходяща процедура за проследяване.
139. Рамката за управление на риска следва да подлежи на независим вътрешен преглед, например извършван от звеното за вътрешен одит, и на редовно преразглеждане съобразно рисковия апетит на институцията, като се взема предвид информацията от звеното за управление на риска и от комитета по риска, ако е създаден такъв. Факторите, които следва да бъдат взети под внимание, включват вътрешни и външни промени, включително промени в баланса и приходите; всякакво усложняване на дейността на

институцията, нейния рисков профил или оперативна структура; географска експанзия; сливания и придобивания; и въвеждане на нови продукти или бизнес линии.

140. При установяването и измерването или оценяването на рисковете, институцията следва да разработи подходящи методологии, включващи както прогнозни, така и ретроспективни инструменти. Методологиите следва да позволяват обобщеното разглеждане на рискови експозиции в различните бизнес линии и да подпомагат определянето на концентрациите на риск. Инструментите следва да включват оценката на настоящия рисков профил съобразно рисковия апетит на институцията, както и установяването и оценката на потенциалните и стресираните рискови експозиции в резултат на неблагоприятни обстоятелства спрямо капацитета на институцията за поемане на риск. Инструментите следва да предоставят информация относно всякакви корекции на рисковия профил, които могат да бъдат необходими. Институциите следва да правят достатъчно консервативни допускания при изготвянето на стресирани сценарии.
141. Институциите следва да отчитат факта, че резултатите от методологиите за количествена оценка, включително стрес тестовете, са силно зависими от ограниченията и допусканията на моделите (вкл. степента и продължителността на шока и свързаните с него рискове). Например прогнозирането на много висока възвращаемост на икономическия капитал, може да се дължи на недостатъци в моделите (напр. изключване на някои значими рискове), а не на изключителна стратегия или отлично изпълнение на стратегията от страна на институцията. Следователно определянето на нивото на поетия риск не трябва да се основава единствено на количествена информация или изходни данни от модела; то трябва да включва и качествен подход (вкл. експертна оценка и критичен анализ). Следва да се обърне специално внимание на съответните тенденции и данни, свързани с макроикономическата среда, за да се установи тяхното потенциално въздействие върху експозициите и портфейлите.
142. Крайната отговорност за оценката на риска принадлежи единствено на институцията, която съответно следва да оцени критично рисковете си и да не разчита единствено на външни оценки. Например дадена институция следва да валидира закупен модел за оценка на риска и да го адаптира според индивидуалните си нужди, за да гарантира че моделът обхваща и анализира риска точно и изчерпателно.
143. Институциите следва да бъдат напълно наясно с ограниченията на моделите и показателите и да използват не само количествени, но и качествени инструменти за оценка на риска (вкл. експертна оценка и критичен анализ).
144. В допълнение към собствените оценки на институциите, те могат да използват външни оценки на риска (вкл. външни кредитни рейтинги или модели за риска, закупени от външни доставчици). Институциите следва да бъдат напълно запознати с точния обхват на тези оценки и техните ограничения.

145. Постоянните и прозрачни механизми за докладване следва да бъдат определени така, че ръководният орган, неговият комитет по риска, ако е създаден такъв, и всички засегнати единици в институцията да могат да получават своевременно доклади, които са изготвени в точна, кратка, разбираема и съдържателна форма, и да могат да споделят съответната информация за установяване, измерване или оценка, наблюдение и управление на рисковете. Рамката за докладване следва да бъде добре определена и документирана.
146. Ефективната комуникация и осведомеността по отношение на рисковете и стратегията за риска са от решаващо значение за целия процес по управление на риска, включително процесите за преглед и вземане на решения, и помагат за предотвратяването на решения, които могат несъзнателно да увеличат риска. Ефективното докладване на рисковете включва надеждно вътрешно разглеждане и съобщаване на стратегията за риска и съответните данни за риска (напр. експозиции и ключови показатели за риска), както хоризонтално в институцията, така и нагоре и надолу в йерархията на управление.

18 Нови продукти и значителни промени²³

147. Институцията следва да разполага с добре документирана политика за одобрение на нови продукти (NPAP), одобрена от ръководния орган, в която се разглежда развитието на нови пазари, продукти и услуги, значителните промени в съществуващите такива и извънредните трансакции. Освен това политиката следва да обхваща съществени промени в свързаните процеси (напр. нови споразумения за възлагане на дейности на външни изпълнители) и системи (напр. процеси за промяна на информационни технологии). Политиката за одобрение на нови продукти следва да гарантира, че одобрените продукти и промени са в съответствие със стратегията за риска и рисковия апетит на институцията, както и със съответните лимити или че са направени необходимите изменения.
148. Съществените промени или извънредните трансакции могат да включват сливания и придобивания, включително потенциални последствия от извършването на недостатъчна комплексна проверка, при която не се установяват рискове и задължения след сливането; създаване на структури (напр. нови дъщерни предприятия или дружества със специална цел); нови продукти; промени в системи или рамката или процедурите за управление на риска; и промени в организацията на институцията.
149. Институцията следва да разполага със специални процедури за оценка на спазването на тези политики, като взема предвид приноса на звеното за управление на риска. Това следва да включва систематична предварителна оценка и документирано становище от звеното, следящо за нормативното съответствие, относно новите продукти или значителни промени в съществуващите продукти.

²³ Вж. също Насоки на ЕБО относно контрола на продукти и правилата за управление на банкови продукти на дребно, достъпни на https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1412678/EBA-GL-2015-18+Guidelines+on+product+oversight+and+Governance_BG.pdf/e1878c0a-c7e1-4a54-adcf-f469e3f9a860.

150. Политиката за одобрение на нови продукти на дадена институция следва да обхваща всяко съображение, което следва да се вземе предвид, преди да се вземе решение за навлизане на нови пазари, предлагане на нови продукти, стартиране на нова услуга или извършване на значителни промени на съществуващите продукти или услуги. Политиката за одобрение на нови продукти следва да включва и определенията за „нов продукт/пазар/стопанска дейност“ и „значителни промени“, които ще се използват в рамките на организацията и вътрешните звена, които ще бъдат включени в процеса на вземане на решения.
151. Политиката за одобрение на нови продукти следва да определи основните въпроси, които следва да бъдат разгледани, преди да бъде взето решение. Те следва да включват спазване на регулаторни изисквания, счетоводство, модели на ценообразуване, влияние върху рисковия профил, капиталова адекватност и рентабилност, наличие на достатъчни ресурси за отдела за обслужване на клиенти, отдела за операции и финанси и отдела за административни услуги, както и наличие на подходящи вътрешни инструменти и експертни знания за разбиране и наблюдение на свързаните рискове. Решението за стартиране на нова дейност следва ясно да посочва бизнес единицата и лицата, които са отговорни за нея. Не трябва да се предприема нова дейност, докато няма налични достатъчни ресурси, за да се разберат и управляват свързаните с нея рискове.
152. Звеното за управление на риска и звеното за нормативно съответствие, следва да участват в одобряването на нови продукти или значителни промени в съществуващи продукти, процеси и системи. Техният принос следва да включва пълна и обективна оценка на рисковете, възникващи от нови дейности по различни сценарии, на всякакви потенциални недостатъци на рамката за управление на риска и рамката за вътрешен контрол на институцията, и на способността на институцията да управлява ефективно всякакви нови рискове. Звеното за управление на риска трябва също да има ясна представа за въвеждането на нови продукти (или значителните промени в съществуващи продукти, процеси и системи) в различните бизнес линии и портфейли, и правомощие да изисква промените в съществуващите продукти да преминат през официалната процедура по отношение на ПОНП.

19 Функции за вътрешен контрол

153. Функциите за вътрешен контрол следва да включват звено за управление на риска (вж. раздел 20), звено, следящо за нормативното съответствие (вж. раздел 21), и звено за вътрешен одит (вж. раздел 22). Звеното за управление на риска и звеното за нормативно съответствие следва да са обект на преглед от страна на звеното за вътрешен одит.
154. Като се вземат предвид критериите за пропорционалност, посочени в дял I, оперативните задачи на функциите за вътрешен контрол могат да бъдат възлагани на консолидиращата институция или на друг субект във или извън рамките на групата със съгласието на ръководните органи на съответните институции. Дори когато оперативните задачи по вътрешен контрол са частично или изцяло възложени на външни изпълнители,

ръководителят на съответната функция за вътрешен контрол и ръководният орган все още носят отговорност за тези дейности и за поддържането на функциите за вътрешен контрол в институцията.

19.1 Ръководители на функциите за вътрешен контрол

155. Ръководителите на функциите за вътрешен контрол следва да бъдат определени на подходящо йерархично ниво, което предоставя на ръководителя на функциите за вътрешен контрол подходящите правомощия и статут, необходими, за да изпълнява своите отговорности. Без да се засяга общата отговорност на ръководния орган, ръководителите на функциите за вътрешен контрол следва да бъдат независими от бизнес линиите или единиците, които контролират. За целта ръководителите на звеното за управление на риска, звеното, следящо за нормативното съответствие, и звеното за вътрешен одит следва да докладват и да се отчитат пряко пред ръководния орган, а тяхната работа следва да бъде обект на преглед от ръководния орган.
156. Ако е необходимо, ръководителите на функциите за вътрешен контрол следва да могат да имат достъп и да докладват пряко на ръководния орган с надзорна функция, за да изразяват притесненията си и да предупреждават надзорната функция, когато е уместно, ако конкретни промени засягат или могат да засегнат институцията. Това не следва да възпрепятства ръководителите на функциите за вътрешен контрол да докладват и в рамките на стандартните линии за докладване.
157. Институциите следва да разполагат с документиранни процедури, които да определят позицията на ръководителя на функцията за вътрешен контрол, и за отнемане на неговите или нейните отговорности. Във всички случаи, ръководителите на функциите за вътрешен контрол не следва — и съгласно член 76, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС ръководителят на звеното за управление на риска не трябва — да бъдат отстранявани без предварително одобрение от ръководния орган с надзорна функция. В значимите институции компетентните органи трябва незабавно да бъдат информирани относно одобряването и основните причини за отстраняването на ръководител на функция за вътрешен контрол.

19.2 Независимост на функциите за вътрешен контрол

158. За да може функциите за вътрешен контрол да се разглеждат като независими, следва да бъдат изпълнени следните условия:
- а. техните служители не изпълняват оперативни задачи, попадащи в обхвата на дейностите, за които се предвижда да се наблюдават и контролират от функциите за вътрешен контрол;
 - б. те са организационно отделени от дейностите, които следва да наблюдават и контролират;

- в. независимо от цялостната отговорност на членовете на ръководния орган за институцията, ръководителят на функцията за вътрешен контрол не трябва да бъде подчинен на лице, което отговаря за управлението на дейностите, които функциите за вътрешен контрол наблюдават и контролират; и
- г. възнагражденията на служителите от функциите за вътрешен контрол не трябва да бъдат свързани с изпълнението на дейностите, които функциите за вътрешен контрол наблюдават и контролират, и не могат по друг начин да компрометират тяхната обективност²⁴.

19.3 Обединяване на функциите за вътрешен контрол

159. Като се вземат предвид критериите за пропорционалност, посочени в дял I, звеното за управление на риска и звеното, следящо за нормативното съответствие, могат да бъдат обединени. Звеното за вътрешен одит не трябва да се обединява с друга функция за вътрешен контрол.

19.4 Ресурси на функциите за вътрешен контрол

160. Функциите за вътрешен контрол следва да разполагат с достатъчно ресурси. Те следва да разполагат с достатъчно на брой квалифицирани служители (както на ниво предприятие майка, така и на ниво дъщерно предприятие). Персоналът следва постоянно да поддържа квалификацията си и трябва да получава обучение, ако е необходимо.
161. Функциите за вътрешен контрол следва да имат на разположение подходящи ИТ системи и поддръжка с достъп до вътрешната и външната информация, необходима за изпълнението на техните задължения. Те следва да имат достъп до цялата необходима информация по отношение на всички бизнес линии и съответните дъщерни предприятия, поемащи рискове, и по-специално на тези, които потенциално могат да генерират съществени рискове за институциите.

20 Звено за управление на риска

162. Институциите следва да създадат звено за управление на риска, което обхваща цялата институция. Звеното за управление на риска следва да притежава достатъчни правомощия, статут и ресурси, като се вземат предвид критериите за пропорционалност, изброени в дял I, за да прилага политиките по отношение на риска и рамката за управление на риска, както е посочено в раздел 17.

²⁴ Вж. също Насоки на ЕБО за разумни политики за определяне на възнагражденията, достъпни на https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1504751/EBA-GL-2015-22+GLs+on+Sound+Remuneration+Policies_BG.pdf/d8c1a6c2-8d58-4cff-95fb-0bf8c4b1ba12.

163. Звеното за управление на риска следва да има, ако е необходимо, пряк достъп до ръководния орган с надзорна функция и неговите комитети, когато такива са създадени, включително по-специално до комитета по риска.
164. Звеното за управление на риска следва да има достъп до всички бизнес линии и други вътрешни единици, които имат потенциал да генерират риск, както и до съответните дъщерни предприятия и филиали.
165. Персоналът в звеното за управление на риска следва да притежава достатъчно знания, умения и опит във връзка с техниките и процедурите за управление на риска, както и за пазарите и продуктите, и да има достъп до редовно обучение.
166. Звеното за управление на риска следва да бъде независимо от бизнес линиите и единиците, чиито рискове контролира, но не трябва да бъде възпрепятствано да взаимодейства с тях. Взаимодействието между оперативните звена и звеното за управление на риска следва да спомогне за постигането на целта всички служители на институцията да носят отговорност за управлението на риска.
167. Звеното за управление на риска следва да бъде централен организационен елемент на институцията, който е структуриран така, че да може да приложи политиките по отношение на риска и да контролира рамката за управление на риска. Звеното за управление на риска следва да играе ключова роля, като гарантира, че институцията разполага с ефективни процеси за управление на риска. Звеното за управление на риска следва да участва активно във вземането на всички важни решения, свързани с управлението на риска.
168. Значимите институции могат да разгледат възможността за създаване на специални звена за управление на риска за всяка съществена бизнес линия. Въпреки това следва да съществува централно звено, включително групово звено в консолидиращата институцията, което осигурява цялостно становище на ниво институция и ниво група за всички рискове и гарантира, че се спазва стратегията по отношение на риска.
169. Звеното за управление на риска следва да предоставя относима независима информация, анализи и експертни оценки на рисковите експозиции и консултации относно предложения и решения за риска, които са взети от бизнес линии или вътрешни единици, и следва да информира ръководния орган относно това дали те съответстват на рисковия апетит и стратегията на институцията за поемане на риск. Звеното за управление на риска може да препоръчва подобрения на рамката за управление на риска и коригиращи мерки за отстраняване на нарушения на политиките, процедурите и ограниченията по отношение на риска.

20.1 Роля на звеното за управление на риска при изготвянето на стратегия за риска и решения

170. Звеното за управление на риска следва да участва активно още на ранен етап в разработването на стратегията за риска на институцията и следва да гарантира, че институцията разполага с ефективни процеси за управление на риска. Звеното за управление на риска следва да предоставя на ръководния орган цялата относима информация, свързана с риска, за да му позволи да определи нивото на рисковия апетит на институцията. Звеното за управление на риска следва да оценява надеждността и устойчивостта на стратегията по отношение на риска и рисковия апетит. То следва да гарантира, че рисковият апетит е подходящо трансформиран в определени специфични рискови лимити. Звеното за управление на риска следва също така да оцени стратегиите по отношение на риска на бизнес линиите, включително целите, предложени от бизнес единиците, и да консултира ръководния орган, преди той да вземе решение относно стратегиите за риска. Целите следва да бъдат реалистични и да съответстват на стратегията по отношение на риска на институциите.
171. Участието на звеното за управлението на риска в процесите на вземане на решения следва да гарантира, че съображенията, свързани с риска, се вземат предвид по подходящ начин. Въпреки това отговорността за взетите решения следва да продължи да се поема от бизнес единиците и вътрешните единици, и най-вече от ръководния орган.

20.2 Роля на звеното за управление на риска при извършване на съществени промени

172. В съответствие с раздел 18, преди да бъдат взети решенията относно съществени промени или извънредни трансакции, звеното за управление на риска следва да участва в оценката на въздействието на тези промени и извънредни трансакции върху цялостния риск за институцията и групата и да докладва констатациите си пряко на ръководния орган, преди да е взето решение.
173. Звеното за управление на риска следва да оцени как установените рискове могат да засегнат способността на институцията или групата да управлява своя рисков профил, ликвидност и стабилна капиталова база при нормални и неблагоприятни обстоятелства.

20.3 Роля на звеното за управление на риска при установяване, измерване, оценка, управление, смекчаване, наблюдение и докладване на рискове

174. Звеното за управление на риска следва да гарантира, че всички рискове са установени, оценени, измерени, наблюдавани, управлявани и докладвани по подходящ начин от съответните единици в институцията.

175. Звеното за управление на риска следва да гарантира, че установяването и оценката не са базирани само на количествена информация или изходни данни от модела, а се вземат предвид също качествени подходи. Звеното за управление на риска следва да информира ръководния орган за използваните допускания и потенциалните недостатъци на моделите и анализите на риска.
176. Звеното за управление на риска следва да гарантира, че се извършва преглед на трансакциите със свързани лица и че рисковете, които те създават за институцията, са установени и оценени по подходящ начин.
177. Звеното за управление на риска следва да гарантира, че всички установени рискове са обект на ефективно наблюдение от страна на бизнес единиците.
178. Звеното за управление на риска следва редовно да наблюдава текущия рисков профил на институцията и да го разглежда внимателно спрямо стратегическите цели и рисковия апетит на институцията, за да позволи на ръководния орган с управленска функция да взема решения, а на ръководния орган с надзорна функция да отправя конструктивни критики.
179. Звеното за управление на риска следва да анализира тенденциите и да разпознава нови и нововъзникващи рискове, както и повишен риск, дължащ се на променящи се обстоятелства и условия. То следва също така да извършва редовен преглед на резултатите по отношение на риска спрямо предходни прогнози (т.е. бек-тестване), с цел оценяване и подобряване на точността и ефективността на процеса за управление на риска.
180. Звеното за управление на риска следва да оценява възможните начини за смекчаване на рисковете. Докладите до ръководния орган следва да включват предложения за подходящи действия за смекчаване на риска.

20.4 Роля на звеното за управление на риска по отношение на неодобриени експозиции

181. Звеното за управление на риска следва да извършва независима оценка на нарушения по отношение на рисковия апетит или на лимитите за поемане на риск (вкл. установяване на причината и предприемане на правен и икономически анализ на действителните разходи за закриване, намаляване или хеджиране на експозицията спрямо потенциалните разходи за нейното задържане). Звеното за управление на риска следва да информира съответните бизнес единици и ръководния орган, и да препоръчва възможни коригиращи действия. Когато нарушението е съществено, звеното за управление на риска следва да докладва пряко на ръководния орган с надзорна функция, без да се засяга възможността звеното да докладва на други вътрешни звена и комитети.

182. Звеното за управление на риска следва да изпълнява ключова роля, като гарантира, че въз основа на негова препоръка се взема решение на съответното ниво, което се спазва от съответните бизнес единици и се докладва по подходящ начин на ръководния орган и комитета по риска, ако е създаден такъв.

20.5 Ръководител на звеното за управление на риска

183. Ръководителят на звеното за управление на риска следва да бъде отговорен за предоставянето на изчерпателна и разбираема информация относно рисковете и да консултира ръководния орган, като му дава възможност да разбере общия рисков профил на институцията. Същото се отнася и за ръководителя на звеното за управление на риска на институция майка по отношение на консолидираното състояние.
184. Ръководителят на звеното за управление на риска следва да притежава достатъчен опит, независимост и йерархично предимство, за да оспорва решения, които засягат рисковата експозиция на дадена институция. Ако ръководителят на звеното за управление на риска не е член на ръководния орган, значимите институции следва да назначат независим ръководител на звеното, който няма задължения към други звена и докладва пряко на ръководния орган. Като се вземе предвид принципът на пропорционалност, посочен в дял I, когато не е оправдано да се назначи лице, което да е заето само с ролята на ръководител на звеното, тази функция може да се обедини с функцията на ръководителя на звеното, следящо за нормативното съответствие, или може да се извършва от друг член на висшето ръководство, при условие че няма конфликт на интереси между обединените функции. Във всички случаи това лице следва да има достатъчни правомощия, статут и независимост (напр. ръководител на правен отдел).
185. Ръководителят на звеното за управление на риска следва да може да оспорва решения, взети от ръководството на институцията и нейния ръководен орган, а основанията за възражения следва да бъдат официално документирани. Ако дадена институция желае да предостави на ръководителя на звеното за управление на риска правото на вето върху решения (напр. кредитно или инвестиционно решение или определянето на лимит), взети на нива, по-ниски от ръководния орган, тя следва да определи обхвата на това право на вето, процедурите за съобщаване или обжалване, и какво ще бъде участието на ръководния орган.
186. Институциите следва да установят по-строги процедури за одобрение на решения, по които ръководителят на звеното за управление на риска е изразил отрицателно становище. Ръководният орган с надзорна функция следва да може да комуникира пряко с ръководителя на звеното по важни въпроси, свързани с риска, включително относно последващи развития, които може да не са в съответствие с рисковия апетит и стратегията на институцията за поемане на риск.

21 Звено, следящо за нормативното съответствие

187. Институциите следва да създадат постоянно и ефективно звено, следящо за нормативното съответствие, за да управляват рисковете, свързани с нормативното съответствие, и да назначат лице, което да отговаря за тази функция в цялата институция (служител, отговарящ за нормативното съответствие, или ръководител на звеното, следящо за нормативното съответствие).
188. Като се вземе предвид принципът на пропорционалност, посочен в дял I, когато не е оправдано да се назначи лице, което да е заето само с ролята на ръководител на звеното, следящо за нормативното съответствие, тази функция може да се обедини с функцията на ръководителя на звеното за управление на риска или може да се извършва от друг член на висшето ръководство (напр. ръководител на правен отдел), при условие че няма конфликт на интереси между обединените функции.
189. Звеното, следящо за нормативното съответствие, включително неговият ръководител, следва да бъде независимо от бизнес линиите и вътрешните единици, които са под негов контрол, и да има достатъчни правомощия, статут и ресурси. Като се вземат предвид критериите за пропорционалност, посочени в дял I, това звено може да бъде подпомагано от звеното за управление на риска или обединено с звеното за управление на риска или други подходящи звена, например правния отдел или отдела по човешки ресурси.
190. Персоналът в звеното, следящо за нормативното съответствие, следва да притежава достатъчно знания, умения и опит във връзка със нормативното съответствие и съответните процедури и да има достъп до редовно обучение.
191. Ръководният орган с надзорна функция следва да контролира прилагането на добре документирана политика относно нормативното съответствие, която следва да бъде съобщена на всички служители. Институциите следва да въведат процес за редовна оценка на промените в законовите и подзаконовите актове, приложими по отношение на техните дейности.
192. Звеното, следящо за нормативното съответствие, следва да съветва ръководния орган във връзка с мерки, които трябва да бъдат предприети, за да се гарантира спазването на приложимите закони, правила, разпоредби и стандарти, и да оценява възможното въздействие на промените в правната или регулаторната среда върху дейностите и рамката за съответствие на институцията.
193. Звеното, следящо за нормативното съответствие, следва да гарантира, че наблюдението на нормативното съответствие се извършва чрез структурирана и добре определена програма за наблюдение и че се спазва политиката за съответствие. Звеното, следящо за нормативното съответствие, следва да докладва на ръководния орган и да уведомява, ако е уместно, звеното за управление на риска относно риска, свързан с нормативното съответствие, и неговото управление. Звеното, следящо за нормативното съответствие и звеното за управление на риска следва да си сътрудничат

и да обменят информация, ако е уместно, за да извършват съответните си задачи. Констатациите на звеното, следящо за нормативното съответствие, следва да бъдат взети под внимание от ръководния орган и звеното за управление на риска в рамките на процесите на вземане на решения.

194. В съответствие с раздел 18 от настоящите насоки звеното, следящо за нормативното съответствие, следва също така да проверява в тясно сътрудничество с звеното за управление на риска и правния отдел дали новите продукти и новите процедури са в съответствие със съществуващата правна рамка и, ако е уместно, с всички известни предстоящи промени в законодателството, подзаконовите актове и надзорните изисквания.
195. Институциите следва да предприемат подходящи действия срещу вътрешно или външно поведение с цел измама и дисциплинарни нарушения (напр. нарушения на вътрешни процедури, нарушения на лимити).
196. Институциите следва да гарантират, че техните дъщерни предприятия и клонове предприемат мерки, за да гарантират, че дейностите им са в съответствие с местните закони и подзаконови актове. Ако местните закони и подзаконови актове възпрепятстват прилагането на по-строги процедури и системи, следящи за нормативното съответствие, които са въведени от групата, и особено ако те предотвратяват оповестяването и обмена на необходимата информация между субектите в рамките на групата, дъщерните предприятия и клоновете следва да информират служителя или ръководителя на звеното, следящо за нормативното съответствие на консолидиращата институция.

22 Звено за вътрешен одит

197. Институциите следва да създадат независимо и ефективно звено за вътрешен одит (IAF), като вземат предвид критериите за пропорционалност, посочени в дял I, и да назначат лице, което отговаря за това звено в цялата институция. Звеното за вътрешен одит следва да бъде независимо и да разполага с достатъчни правомощия, статут и ресурси. По-специално институцията следва да гарантира, че квалификацията на членовете на персонала на IAF и ресурсите на IAF, по-специално неговите инструменти за одит и методи за анализ на риска, са подходящи за размера и местоположението на институцията, както и за естеството, мащаба и сложността на рисковете, свързани с бизнес модела, дейностите, културата на поемане на риск и рисковия апетит на институцията.
198. Звеното за вътрешен одит следва да бъде независимо от одитираните дейности. Поради това IAF не трябва да се обединява с други звена.
199. Въз основа на рисков базирен подход, IAF следва да извършва независим преглед и да удостоверява по обективен начин, че всички дейности и единици на институцията,

включително дейности, възложени на външни изпълнители, спазват политиките и процедурите на институцията, и външните изисквания. Всички субекти в групата следва да попадат в обхвата на IAF.

200. Звеното за вътрешен одит не трябва да участва в създаването, подбора, установяването и прилагането на специални политики, механизми и процедури за вътрешен контрол, както и на ограничения по отношение на риска. Същевременно това не следва да пречи на ръководния орган с управленска функция да изисква данни от вътрешния одит по въпроси, свързани с риска, вътрешния контрол и спазването на приложимите правила.
201. Звеното за вътрешен одит следва да оцени дали рамката за вътрешен контрол на институцията, както е посочено в раздел 15, е ефективна и ефикасна. По-специално IAF следва да оцени:
- а. целесъобразността на рамката за управление на институцията;
 - б. дали съществуващите политики и процедури продължават да бъдат адекватни и отговарят на правните и регулаторните изисквания, както и на рисковия апетит и стратегията на институцията;
 - в. дали процедурите съответстват на приложимите законови и подзаконови актове и решенията на ръководния орган;
 - г. дали процедурите са приложени правилно и ефективно (напр. дали трансакциите са в съответствие с изискванията, нивото на риска, който действително е поет, и др.); и
 - д. целесъобразността, качеството и ефективността на извършените проверки и доклади от бизнес единиците, отговарящи за сигурността, и звената, отговарящи за управлението на риска и нормативното съответствие.
202. По-специално IAF следва да провери целостта на процесите, осигуряващи надеждността на методите и техниките на институцията, и допусканията и източниците на информация, които се използват в нейните вътрешни модели (напр. модели за риска и счетоводни оценки). То следва също така да оцени качеството и използването на качествените инструменти за установяване и оценка на рисковете и предприетите мерки за смекчаване на риска.
203. Звеното за вътрешен одит следва да има безпрепятствен достъп в цялата институция до всички регистри, документи, информация и сгради на институцията. Това следва да включва достъп до информационни системи за управление и протоколи от заседанията на всички комитети и органи, отговарящи за вземането на решения.

204. Звеното за вътрешен одит следва да се придържа към националните и международните професионални стандарти. Пример за посочените тук професионални стандарти са стандартите, установени от Института на вътрешните одитори.
205. Вътрешен одит следва да се извършва в съответствие с одитен план и подробна одитна програма въз основа на рисков базирен подход.
206. План за вътрешен одит следва да се изготвя най-малко веднъж годишно въз основа на годишните цели за контрол на вътрешния одит. Планът за вътрешен одит следва да бъде одобрен от ръководния орган.
207. Всички препоръки от одита следва да бъдат предмет на официална процедура за последващи действия от страна на съответните нива на управление, за да се гарантира и докладва за тяхното ефективно и своевременно изпълнение.

Дял VI — Управление на непрекъснатостта на дейността

208. Институциите следва да изготвят надежден план за управление на непрекъснатостта на дейността, който гарантира тяхната способност за функциониране в условията на действащо предприятия и ограничава загубите в случай на сериозен срив на дейността.
209. Институциите могат да определят специално независимо звено, отговарящо за непрекъснатостта на дейността, напр. като част от звеното за управление на риска²⁵.
210. Дейността на институцията зависи от няколко основни ресурса (напр. ИТ системи, включително облачни услуги, комуникационни системи и сгради). Целта на управлението на непрекъснатостта на дейността е да се намалят операционните, финансовите, правните, свързаните с репутацията и другите материални последици в резултат на бедствие или продължително прекъсване на тези ресурси и произтичащото от това нарушаване на обичайните процедури за работа на институцията. Други мерки за управление на риска могат да бъдат използвани за намаляване на вероятността от такива инциденти или прехвърляне на техните финансови последици към трети лица (напр. чрез застраховка).
211. С цел да създаде надежден план за управление на непрекъснатостта на дейността, дадена институцията следва да анализира внимателно излагането на дейността ѝ на сериозни смущения и да оцени (количествено и качествено) тяхното потенциално въздействие, като използва вътрешни и/или външни данни и сценариен анализ. Този анализ следва да обхваща всички бизнес линии и вътрешни единици, включително звеното за управление на риска, и следва да взема предвид тяхната взаимозависимост. Резултатите от анализа следва да допринесат за определяне на приоритетите и целите за възстановяване на институцията.

²⁵ Вж. също член 312 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

212. Въз основа на горепосочения анализ дадена институция следва да въведе:

- а. планове за непредвидени обстоятелства и за непрекъснатост на дейността, за да гарантира, че институцията реагира по подходящ начин в спешни случаи и е в състояние да поддържа най-важните стопански дейности, ако има нарушение на обичайните ѝ процедури на работа; и
- б. планове за възстановяване за основни ресурси, за да се даде възможност на институцията да възстанови извършването на обичайните си дейности в подходящ срок. Всякакъв остатъчен риск от потенциалното прекъсване на дейността следва да съответства на рисковия апетит на институцията.

213. Плановете за непредвидени обстоятелства, непрекъснатост на дейността и възстановяване следва да бъдат документирани и да се прилагат внимателно. Документацията следва да е достъпна в рамките на бизнес линиите, вътрешните единици и звеното за управление на риска и да се съхранява в системи, които са физически отделени и леснодостъпни в случай на извънредни ситуации. Следва да се осигурява подходящо обучение. Плановете следва да бъдат редовно тествани и актуализирани. Всички трудности или проблеми, възникващи по време на тестовете, следва да се документират и анализират, а плановете съответно да се преразглеждат.

Дял VII — Прозрачност

214. Стратегиите, политиките и процедурите следва да бъдат съобщени на всички служители в институцията. Персоналът на институцията следва да разбира и спазва политиките и процедурите, които се отнасят до неговите задължения и отговорности.

215. В съответствие с това ръководният орган следва да информира и редовно да осведомява съответните служители относно новостите в стратегиите и политиките на институцията по ясен и съгласуван начин, най-малкото в степента, необходима за изпълнение на конкретните им задължения. Това може да бъде направено чрез писмени насоки, ръководства или други средства.

216. Когато предприятия майки, от които компетентните органи изискват, съгласно член 106, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС, да публикуват ежегодно описание на правната си структура и управленската и организационна структура на групата от институции, информацията следва да включва всички субекти, включени в структурата на групата, както е определено в Директива 2013/34/ЕС²⁶, по държави.

217. Тази публикация следва да включва най-малко:

²⁶ Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

- а. общ преглед на вътрешната организация на институциите и структурата на групата, както е определено в Директива 2013/34/ЕС, и промени в тях, включително основните линии за докладване и отговорности;
- б. всички съществени промени, направени след предходната публикация, и датата на съществената промяна;
- в. нови правни, управленски или организационни структури;
- г. информация за структурата, организацията и членовете на ръководния орган, включително броя на неговите членове и броя на онези, които се определят като независими, както и уточнение за пола и продължителността на мандата на всеки член на ръководния орган;
- д. основните отговорности на ръководния орган;
- е. списък на комитетите към ръководния орган с надзорна функция и техния състав;
- ж. общ преглед на политиката относно конфликтите на интереси, приложима за институциите и ръководния орган;
- з. общ преглед на рамката за вътрешен контрол; и
- и. общ преглед на рамката за управление на непрекъснатостта на дейността.

Приложение I — Аспекти, които да се вземат предвид при разработването на политика за вътрешно управление

В съответствие с дял III, когато документират политиките и правилата за вътрешно управление, институциите следва да вземат предвид следните аспекти:

- 1. Акционерна структура
- 2. Структура на групата, ако е приложимо (правна и функционална структура)
- 3. Състав и дейност на ръководния орган
 - а) критерии за подбор
 - б) брой, продължителност на мандата, ротация, възраст
 - в) независими членове на ръководния орган
 - г) членове на ръководния орган с изпълнителна функция

- д) членове на ръководния орган без изпълнителна функция
 - е) вътрешно разпределение на задачите, ако е приложимо
4. Управленска структура и органиграма (с въздействие върху групата, ако е приложимо)
- а) специализирани комитети
 - i. състав
 - ii. дейност
 - б) изпълнителен комитет, ако има такъв
 - i. състав
 - ii. дейност
5. Лица, заемащи ключови позиции
- а) ръководител на звеното за управление на риска
 - б) ръководител на звеното, следящо за нормативното съответствие
 - в) ръководител на звеното за вътрешен одит
 - г) главен финансов директор
 - д) други лица, заемащи ключови позиции
6. Рамка за вътрешен контрол
- а) описание на всяко звено, включително неговата организация, ресурси, статут и правомощия
 - б) описание на рамката за управление на риска, включително стратегията по отношение на риска
7. Организационна структура (с въздействие върху групата, ако е приложимо)
- а) оперативна структура, бизнес линии и разпределяне на компетенции и отговорности
 - б) възлагане на дейности на външни изпълнители
 - в) набор от продукти и услуги
 - г) географски обхват на дейност
 - д) свободно предоставяне на услуги
 - е) клонове
 - ж) дъщерни предприятия, съвместни предприятия и т.н.
 - з) използване на офшорни центрове
8. Кодекс за поведение (с въздействие върху групата, ако е приложимо)
- а) стратегически цели и ценности на дружеството
 - б) вътрешни кодекси и наредби, политика за превенция
 - в) политика относно конфликти на интереси
 - г) подаване на сигнали за нередности

9. Статут на политиката за вътрешно управление, с дата
- а) развитие
 - б) последно изменение
 - в) последна оценка
 - г) одобрение от ръководния орган